
STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE PYZDRY NA LATA 2019-2023



GMINA PYZDRY
POWIAT WRZESIŃSKI
WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE

ZAMAWIAJĄCY	GMINA I MIASTO PYZDRY
WYKONAWCA	WESTMOR CONSULTING JOANNA KASZUBSKA
SPRAWDZAJĄCY	WESTMOR CONSULTING KAROLINA DRZEWIECKA

PYZDRY 2019

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Metodologia opracowania Strategii.....	10
3. Diagnoza sytuacji społecznej	11
3.1. Charakterystyka sytuacji społecznej.....	11
3.1.1. Charakterystyka ogólna Gminy i Miasta	11
3.1.2. Demografia.....	12
3.1.3. Rynek pracy	12
3.1.4. Gospodarka mieszkaniowa.....	18
3.1.5. Służba zdrowia	18
3.1.6. Edukacja	19
3.1.7. Kultura i sport	22
3.1.8. Podmioty wsparcia społecznego.....	23
3.1.9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi	35
3.2. Problemy społeczne występujące na terenie Gminy i Miasta Pyzdry.....	35
3.2.1. Bezrobocie	35
3.2.2. Ubóstwo	36
3.2.3. Problemy osób z niepełnosprawnością oraz długotrwale lub ciężko chorych	37
3.2.4. Problemy osób starszych.....	38
3.2.5. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.....	39
3.2.6. Uzależnienia	43
3.2.7. Bezdomność.....	45
3.2.8. Przemoc w rodzinie	45
3.2.9. Przestępczość	47
3.3. Wyniki badania ankietowego	48
3.4. Analiza SWOT	57
4. Prognoza zmian w zakresie objętym strategią	58
4.1. Prognoza demograficzna	59
4.2. Prognoza zmian	62
5. Wizja rozwoju społecznego i cele strategiczne	63
6. Kierunki niezbędnych działań.....	65
7. Sposób realizacji strategii oraz jej ramy finansowe.....	66
8. Monitoring i wskaźniki pomiaru stopnia realizacji strategii	67
9. Spis tabel, wykresów, rysunków	74

1. Wprowadzenie

Dokonujące się zmiany gospodarcze i polityczne są przyczyną problemów społecznych, które dla władz samorządowych stanowią nowe wyzwania. Niestety, niewystarczający okazuje się przeprowadzany do tej pory model polityki społecznej, opierający się przede wszystkim na łagodzeniu skutków niekorzystnych zjawisk. Działania nastawione na walkę z konsekwencjami problemów nie są dostateczne, gdyż brakuje nacisku na zapobieganie zagrożeniom. W wyniku tego niezbędne jest przygotowanie całościowych, długoterminowych i logicznych programów polityki społecznej.

Fundamentalne narzędzie materializacji lokalnej polityki społecznej stanowi strategia rozwiązywania problemów społecznych. Zobowiązanie sporządzenia dokumentu wynika z art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. 2018 poz. 1508 z późn. zm.), w którym zostało napisane: *„do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.”*

Zgodnie z art. 16b, ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. 2018 poz. 1508 z późn. zm.), strategia rozwiązywania problemów społecznych zawiera przede wszystkim:

- 1) diagnozę sytuacji społecznej;
- 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
- 3) określenie:
 - celów strategicznych projektowanych zmian,
 - kierunków niezbędnych działań,
 - sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - wskaźników realizacji działań.

Akty prawne regulujące opracowanie i wykonanie gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowią również:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym (Dz.U. 2019 poz. 506);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2018 r. poz. 1265 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. 2018 poz. 1878);
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 180 z późn. zm.);

- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2018 r. poz. 450 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2018 r. poz. 1030 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2017 r. poz. 1832 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 2220.);
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2018 r. poz. 2134)
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018 r. poz. 2137)
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 511 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1828 z późn. zm.).

Głównym celem strategii rozwiązywania problemów społecznych jest pogłębianie i rozwój form pracy socjalnej, kooperacja z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się problemami społecznymi oraz instytucjami funkcjonującymi w sferze polityki społecznej, takimi jak: zapobieganie wykluczeniu społecznemu, bezpieczeństwo publiczne, pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym, ochrona zdrowia. Działania będą prowadzone głównie po to, by aktywizować środowiska pozostające na marginesie życia społecznego, wykluczone społecznie lub zagrożone tym zjawiskiem.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie i Mieście Pyszdy na lata 2019-2023 jest wieloletnim dokumentem programowym, stanowiącym niebagatelne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego jego mieszkańców, zwłaszcza grup społecznych, którym grozi izolacja społeczna.

POWIĄZANIE Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI WYŻSZEGO SZCZEBŁA

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jednym ze sposobów realizacji strategii rozwoju Gminy i Miasta oraz dokumentem wdrażającym politykę lokalną, a w wyniku tego dokumentem wypełniającym politykę regionalną i krajową. Poniżej ukazano sprzężenie niniejszego dokumentu z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla, włączając te, które wydaje Unia Europejska.

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Strategia „Europa 2020” jest strategią Unii Europejskiej, która ma na celu likwidację problemów wynikających z kryzysu gospodarczego. Co więcej, ma pomóc poprawić niedopracowania europejskiego wzoru wzrostu gospodarczego.

Unia Europejska wskazała sobie konkretne cele tworzące jeden plan, które obejmują innowację, edukację, zatrudnienie, włączenie społeczne i zmiany klimatu/energii, które powinno wypełnić się do 2020 roku. W każdym z tych zakresów państwa członkowskie określiły z kolei własne krajowe zamierzenia. Precyzyjne działania na poziomie zarówno unijnym, jak i krajowym intensyfikują realizację strategii.

Strategia Europa 2020 obejmuje trzy sprzężone ze sobą priorytety:

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Realizacja założeń Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie i Mieście Pызdry da możliwość rozwoju sprzyjającego integracji społecznej. Osiągnięcie spójności społecznej jest możliwe poprzez pomoc skierowaną do środowisk dysfunkcyjnych, więc działania realizowane w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wpisują się w realizację prognozowanych rezultatów z wdrożenia Strategii Unii Europejskiej.

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 jest dokumentem ukazującym główne tendencje, wyzwania i schematy rozwoju społeczno – gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania państwa. Najistotniejszym zadaniem Długookresowej Strategii jest poprawa jakości życia obywateli. W zgodzie z wykonaną diagnozą przygotowaną na potrzeby sporządzenia Długookresowej Strategii, rozwój Polski winien

odbywać się w trzech strategicznych obszarach w sposób równoczesny, które to obszary zostały podzielone na osiem części:

w obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:

- Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna;
- Polska Cyfrowa;
- Kapitał ludzki ;
- Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko.

w obszarze równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski:

- Rozwój regionalny;
- Transport.

w obszarze efektywności i sprawności państwa:

- Kapitał społeczny;
- Sprawne państwo.

Wsparcie kierowane do mieszkańców Gminy i Miasta Pyszdy w ramach realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wpłynie bardzo korzystnie na przyrost kapitału społecznego.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Głównym powodem opracowania, a następnie wdrożenia Narodowej Strategii Integracji Społecznej jest przystąpienie Polski do realizacji drugiego z zadania Strategii Lizbońskiej UE stawiającego na unowocześnienie europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz pokonywanie izolacji społecznej. Analizując zmiany, jakie zaszły w wyniku transformacji ustrojowej niezwykle istotne działanie strategiczne państwa powinno stanowić tworzenie warunków kształtowania kapitału społecznego. Rozwój kapitału społecznego, w tym umiejętności do kooperacji oraz rozwiązywania problemów społecznych obliuguje do wzrostu zaangażowania obywateli, a także wymaga takiej polityki państwa, która będzie spójna. Marginalizowanie społeczne wynika przede wszystkim z niekorzystnych warunków ekonomicznych, dyskryminacja ze względu na niepełnosprawność, choroby, uzależnienia. Realizowanie koncepcji Narodowej Strategii będzie możliwe dzięki wdrożeniu strategii i programów w kwestii integracji społecznej na poziomie lokalnym, zatem przyjęcie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych umożliwi realizację założeń zawartych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020 została przygotowana jako reakcja zwrotna na wyzwania, jakie zidentyfikowano w Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Nerozerwalnym elementem inicjatywy rozwoju Polski na najbliższe lata jest Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego. Sztandarowym celem Strategii jest umocnienie udziału kapitału społecznego w rozwoju gospodarczo – społecznym Polski, realizowanego za pomocą czterech najważniejszych zadań szczegółowych:

Cel 1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji.

Cel 2. Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne.

Cel 3. Usprawnienie procesów komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy.

Cel 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego.

Współpraca różnych podmiotów aktywnych w sferze społecznej takich, jak: organizacje społeczne czy podmioty publiczne będzie umożliwiała realizację określonych celów. Działania skierowane do beneficjentów Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pызdrach będą miały wpływ na osiągnięcie wyżej wymienionych założeń, a zwłaszcza na zwiększenie aktywności i wzrost poziomu umiejętności wspomagających rozwój kapitału społecznego.

Zaktualizowana Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku

Generalnym celem Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego jest *Efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz wzrostu konkurencyjności województwa, służące poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zrównoważonego rozwoju*. Cel generalny będzie realizowany w oparciu o 9 celów strategicznych:

Cel strategiczny 1 – Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej regionu

Cel strategiczny 2 – Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami

Cel strategiczny 3 – Lepsze zarządzanie energią

Cel strategiczny 4 – Zwiększanie konkurencyjności metropolii poznańskiej i innych ośrodków wzrostu w województwie

Cel strategiczny 5 – Zwiększenie spójności województwa

Cel strategiczny 6 – Wzmocnienie potencjału gospodarczego regionu

Cel strategiczny 7 – Wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia

Cel strategiczny 8 – Zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych województwa

Cel strategiczny 9 – Wzrost bezpieczeństwa i sprawności zarządzania regionem

Wdrożenie działań wynikających ze Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wpłynie na osiągnięcie przede wszystkim celu 8 wyznaczonego dla województwa wielkopolskiego, w ramach którego określone zostały następujące cele operacyjne:

Cel operacyjny 8.1. Wzmacnianie aktywności zawodowej

Cel operacyjny 8.2. Poprawa sytuacji i przeciwdziałanie zagrożeniom demograficznym

Cel operacyjny 8.3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców i opieki zdrowotnej

Cel operacyjny 8.4. Promocja zdrowego stylu życia

Cel operacyjny 8.5. Wzmacnianie włączenia społecznego

Cel operacyjny 8.6. Wzmocnienie systemu usług i pomocy społecznej

Cel operacyjny 8.7. Kształtowanie skłonności mieszkańców do zaspokajania potrzeb wyższego rzędu

Cel operacyjny 8.8. Budowa kapitału społecznego na rzecz społeczeństwa obywatelskiego

Cel operacyjny 8.9. Ochrona zasobów, standardu i jakości życia rodziny

Cel operacyjny 8.10. Ochrona i utrwalanie dziedzictwa kulturowego

Cel operacyjny 8.11. Poprawa warunków mieszkaniowych

Biorąc powyższe pod uwagę należy stwierdzić, że wsparcie kierowane do mieszkańców Gminy i Miasta Pyzdry w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, przyczyni się do rozwoju województwa wielkopolskiego w zakresie polityki społecznej.

Strategia rozwoju Powiatu Wrzesińskiego na lata 2014-2020

Dokument określa działania władz Powiatu na najbliższe lata, mających na celu jego rozwój społeczno - gospodarczy.

Wizja niniejszej Strategii brzmi: „Powiat Wrzesiński jest nowoczesną, atrakcyjną inwestycyjnie przestrzenią dynamicznego rozwoju społecznego i gospodarczego, wykorzystującą całkowity potencjał obszaru i zapewniającą mieszkańcom wysokiej jakości warunki do życia i pracy”.

Misją Powiatu Wrzesińskiego jest zapewnienie mieszkańcom wysokiego standardu życia i rozwoju zawodowego w oparciu o nowoczesną infrastrukturę, wysokiej jakości usługi publiczne i atrakcyjny rynek pracy.

W Strategii rozwoju Powiatu Wrzesińskiego w oparciu o wyniki diagnozy dotyczącej problemów mieszkańców powiatu, określono następujące cele strategiczne:

- Konkurencyjna gospodarka i stabilny rynek pracy,
- Rozwój bezpieczeństwa socjalnego, zdrowotnego i publicznego,
- Rozwój edukacji na terenie powiatu,
- Poprawa dostępności komunikacyjnej,

- Rozwój kultury, sportu, turystyki i rekreacji,
- Ochrona środowiska,
- Poprawa funkcjonalności,
- Aktywna społeczność.

Zasadniczym zadaniem ww. celów jest rozwój powiatu wrzesińskiego i jego modernizacja. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest spójna z założeniami powyższego dokumentu, gdyż zakłada podjęcie działań na rzecz społeczeństwa. Wpisuje się w cel strategiczny: *Rozwój bezpieczeństwa socjalnego, zdrowotnego i publicznego i sformułowany w jego ramach cel operacyjny: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ubóstwo*. Zakłada on działania w zakresie wspierania rodziny jako podstawowej komórki społecznej, wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem, rozwoju form opieki nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi i zależnymi oraz umożliwienie im pełnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, wspierania inicjatyw na rzecz profilaktyki społecznej oraz wspierania, integracji i aktywizacji osób starszych, niepełnosprawnych i zależnych oraz umożliwienie im pełnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania problemów Społecznych w Powiecie Wrzesińskim na lata 2016-2020

W Strategii w oparciu o wyniki diagnozy dotyczącej problemów mieszkańców powiatu, określono następujące cele strategiczne:

- Wspieranie rodzin i rozwój systemu pieczy zastępczej,
- Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych,
- Integracja społeczna i aktywizacja zawodowa niepełnosprawnych mieszkańców powiatu wrzesińskiego,
- Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- Zapobieganie uzależnieniom, profilaktyka i ochrona zdrowia,
- Wspieranie aktywności społecznej mieszkańców.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie i Mieście Pызdry jest zgodna z celami sformułowanymi w Strategii Rozwiązywania problemów Społecznych w Powiecie Wrzesińskim. Obie strategie są ze sobą spójne, wpływając na rozwój polityki społecznej oraz rozwiązanie zdiagnozowanych na danym obszarze problemów społecznych.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Pызdry do roku 2023

Wizja niniejszego Programu brzmi:

„Obszar rewitalizacji Gminy Pyzdry (Pyzdry – Centrum, Dłusk) w 2023 r. jest miejscem:

- atrakcyjnym do życia dla mieszkańców o szerokiej ofercie usług dla lokalnej społeczności,
- o dobrych warunkach do rozwoju przedsiębiorczości, zachęcającym do założenia i prowadzenia własnej działalności gospodarczej,
- aktywizacji zawodowej mieszkańców,
- z atrakcyjną przestrzenią publiczną, która wykorzystuje lokalny potencjał dziedzictwa historycznego i kulturalnego miasta,
- integracji i aktywizacji społecznej mieszkańców w każdym wieku,
- współpracy wszystkich interesariuszy rewitalizacji.”

W Programie Rewitalizacji zaplanowano cel i kierunki działań, które realizowane będą m.in. przez MGOPS w Pyzdrach w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Należą do nich:

- Zwiększenie aktywności społeczno – gospodarczej mieszkańców obszaru rewitalizacji,
- Kształtowanie infrastruktury na rzecz aktywizacji społeczno – gospodarczej obszaru Pyzdry – Centrum,
- Modernizacja infrastruktury społecznej na rzecz aktywizacji mieszkańców Dłuska.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest spójna z założeniami Programu Rewitalizacji, który również ma na celu aktywizację społeczno – gospodarczą mieszkańców obszaru rewitalizacji. W związku z powyższym, dokumenty są ze sobą zgodne, wpływając na zapewnienie dogodnych warunków życia mieszkańcom oraz poprawy funkcjonowania ich w środowisku społecznym.

2. Metodologia opracowania Strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie i Mieście Pyzdry 2019-2023 przygotowana została zgodnie z ogólnymi warunkami, które obowiązują przedmiotowe dokumenty. Kontraktowo można ją podzielić na trzy zasadnicze części.

Pierwsza część ukazuje charakterystykę sytuacji społecznej Gminy i Miasta Pyzdry. Zostały tutaj uwzględnione informacje ważne z punktu widzenia obecnych problemów społecznych. Zbadano strukturę demograficzną, stan gospodarki Gminy i Miasta oraz sytuację na rynku pracy. Przedstawiono także dostępne dla mieszkańców usługi społeczne, czyli: pomoc społeczną, edukację, ochronę zdrowia.

Analizy dokonano w oparciu o:

- informacje uzyskane z Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- dane Powiatowego Urzędu Pracy we Wrześni,

- dane Posterunku Policji w Pyzdrach,
- dane Głównego Urzędu Statystycznego,
- inne dane dostępne na stronach internetowych oraz w dokumentach strategicznych Gminy i Miasta.

W pierwszej części ukazano także rezultaty przeprowadzonego badania ankietowego, którego celem było rozpoznanie problemów społecznych i potrzeb mieszkańców. Charakterystykę sytuacji społecznej reasumuje analiza SWOT.

Część drugą stanowi prognoza zmian problemów społecznych wskazanych w części diagnostycznej. Prognoza ta została podzielona na 2 główne części:

- prognozę demograficzną opracowaną w oparciu o Prognozę dla gmin na lata 2017-2030 opracowaną przez GUS;
- prognozę zmian problemów społecznych na terenie Gminy i Miasta w wyniku realizacji *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych* oraz działań organizacji i instytucji publicznych działających w zakresie pomocy społecznej (w tym działań MGOPS w Pyzdrach), które będą miały na celu przeciwdziałanie i niwelowanie istniejących problemów.

Niniejsza prognoza stanowi fundament do określania celów strategicznych i kierunków działań.

Część trzecia to określenie celów strategicznych i kierunków działań niezbędnych do zmniejszenia niewłaściwych zjawisk społecznych występujących na terenie Gminy i Miasta. Ukazano w niej również sposób realizacji *Strategii* oraz jej ramy finansowe ze wskazaniem źródeł finansowania określonych inicjatyw oraz wskaźników ich realizacji.

Strategia ta dotyczy okresu do 2023 roku. Przyczyną tak wybranego horyzontu czasowego jest specyfika procesów społecznych (rezultaty realizacji *Strategii* będzie można dostrzec dopiero w dłuższym okresie czasu), ale także obowiązek dopasowania *Strategii* do innych dokumentów programowych, które znajdują się na szczeblu krajowym i wojewódzkim.

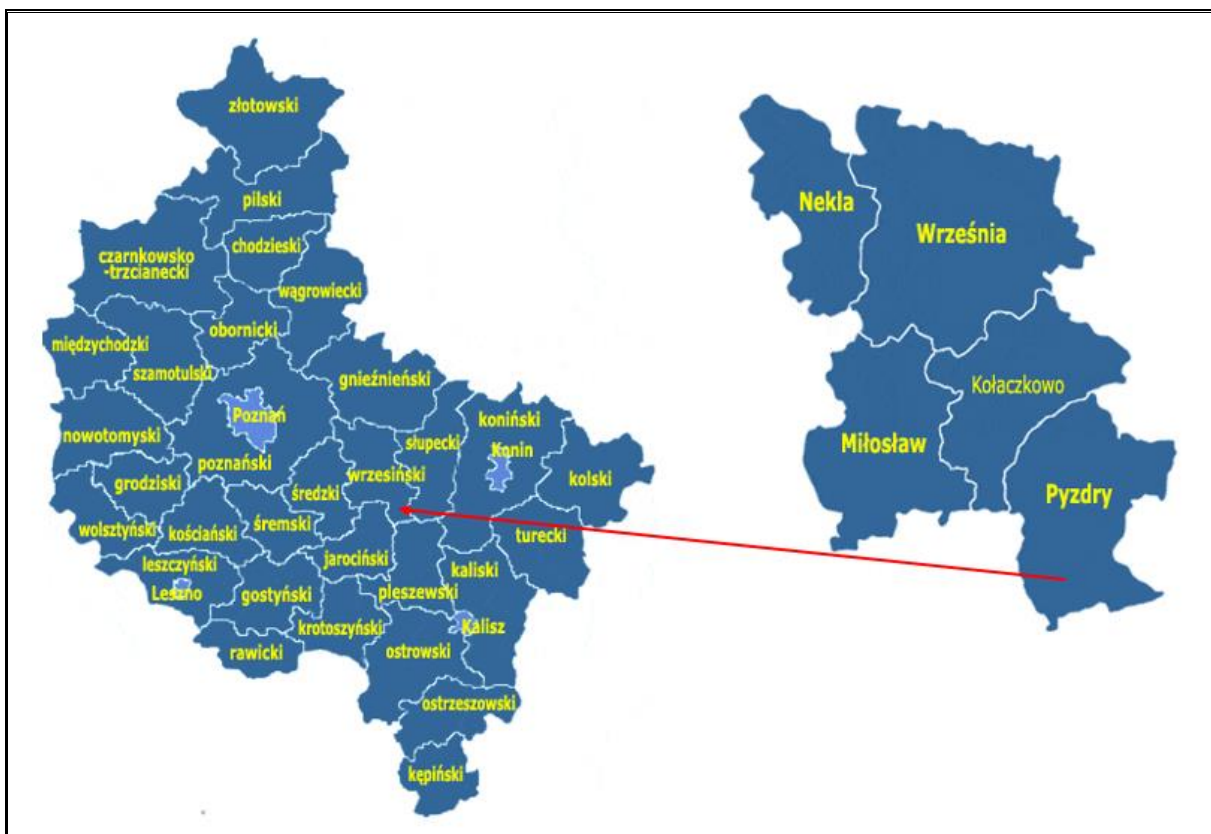
3. Diagnoza sytuacji społecznej

3.1. Charakterystyka sytuacji społecznej

3.1.1. Charakterystyka ogólna Gminy i Miasta

Gmina i Miasto Pyzdry jest gminą miejsko-wiejską położoną w województwie wielkopolskim, w powiecie wrzesińskim. Zajmuje obszar 137,9km².

Rysunek 1. Położenie Gminy i Miasta Pyzdry na tle powiatu wrzesińskiego i województwa wielkopolskiego



Źródło: <http://gminy.pl>

Gmina i Miasto Pyzdry graniczy z następującymi gminami:

- Gminą Kołaczkowo, woj. wielkopolskie, pow. wrzesiński,
- Gminą Żerków, woj. wielkopolskie, pow. jarociński,
- Gminą Gizalki, woj. wielkopolskie, pow. pleszewski,
- Gminą Łądek, woj. wielkopolskie, pow. słupecki,
- Gminą Zagórów, woj. wielkopolskie, pow. słupecki.

3.1.2. Demografia

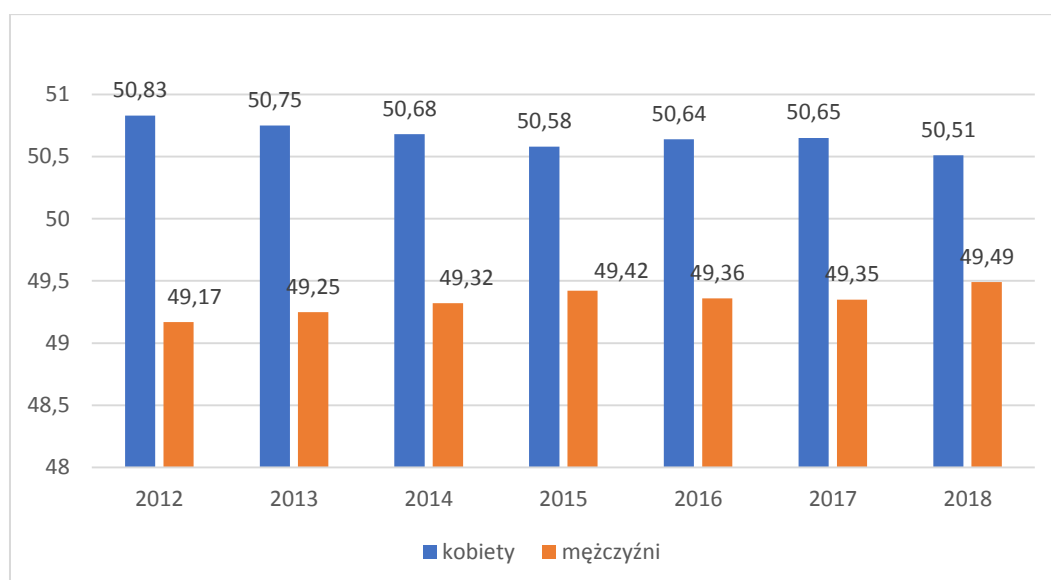
LICZEBNOŚĆ GMINY I MIASTA Z PODZIAŁEM NA PŁEĆ

Zgodnie z danymi z Urzędu Miejskiego w Pyzdrach Gminę i Miasto Pyzdry na koniec 2018 roku zamieszkiwało 7 153 osób, z czego mężczyźni stanowili 49,49% ogólnej liczby ludności, a kobiety 50,51%. W analizowanych latach spadła liczba ludności o ok. 2,24% w stosunku do roku 2012.

Tabela 1. Liczba mieszkańców Gminy i Miasta Pызdry z podziałem na płeć

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ogółem	osoba	7 317	7 279	7 247	7 191	7 137	7 094	7 153
Mężczyźni	osoba	3 598	3 585	3 574	3 554	3 523	3 501	3 540
	%	49,17%	49,25%	49,32%	49,42%	49,36%	49,35%	49,49%
Kobiety	osoba	3 719	3 694	3 673	3 637	3 614	3 593	3 613
	%	50,83%	50,75%	50,68%	50,58%	50,64%	50,65%	50,51%

Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Pызdrach

Wykres 1. Struktura ludności Gminy i Miasta Pызdry z podziałem na płeć

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Pызdrach

STRUKTURA WIEKOWA MIESZKAŃCÓW

Struktura wiekowa mieszkańców Gminy i Miasta Pызdry została przedstawiona w poniższej tabeli z podziałem na grupy ekonomiczne:

- grupa w wieku przedprodukcyjnym,
- grupa w wieku produkcyjnym,
- grupa w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 2. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym na terenie Gminy i Miasta Pызdry w latach 2012-2017

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2012	2013	2014	2015	2016	2017
w wieku przedprodukcyjnym							
ogółem	osoba	986	1 373	1 387	1 398	1 412	1 454
mężczyźni	osoba	484	693	694	708	713	740
kobiety	osoba	502	680	693	690	699	714
w wieku produkcyjnym							
ogółem	osoba	5 485	4 977	4 847	4 694	4 556	4 375
mężczyźni	osoba	2 588	2 339	2 255	2 172	2 098	2 010
kobiety	osoba	2 897	2 638	2 592	2 522	2 458	2 365
w wieku poprodukcyjnym							
ogółem	osoba	846	929	1 013	1 099	1 169	1 265
mężczyźni	osoba	217	254	288	324	352	396
kobiety	osoba	629	675	725	775	817	869

Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Pызdrach

Analizując dane zawarte w powyższej tabeli należy stwierdzić, że najliczniejszą grupę w 2017 roku stanowiły osoby w wieku produkcyjnym – 61,67% populacji Gminy i Miasta. Natomiast ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 20,50% ogólnej liczby ludności, a w wieku poprodukcyjnym – 17,83%.

W analizowanym okresie należy zauważyć, że:

- liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym rosła, co oznaczało, że na Gminy i Miasta z roku na rok rodzi się więcej dzieci,
- liczba ludności w wieku produkcyjnym zmalała,
- liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w okresie poddanym analizie systematycznie rosła, co świadczy o narastającym problemie starzenia się społeczeństwa

Zachowanie rosnącej liczby osób w wieku poprodukcyjnym, niekorzystnie wpłynie na sytuację demograficzną Gminy i Miasta w przyszłości. Prowadzić to będzie do starzenia się społeczeństwa i stopniowego zmniejszania liczby ludności Gminy i Miasta. Wiązać się to będzie z coraz większymi potrzebami osób starszych, koniecznością zwiększenia oferty kierowanej do tej grupy ekonomicznej, w tym m.in. usług opiekuńczo-pielęgnacyjnych.

PRZYROST NATURALNY

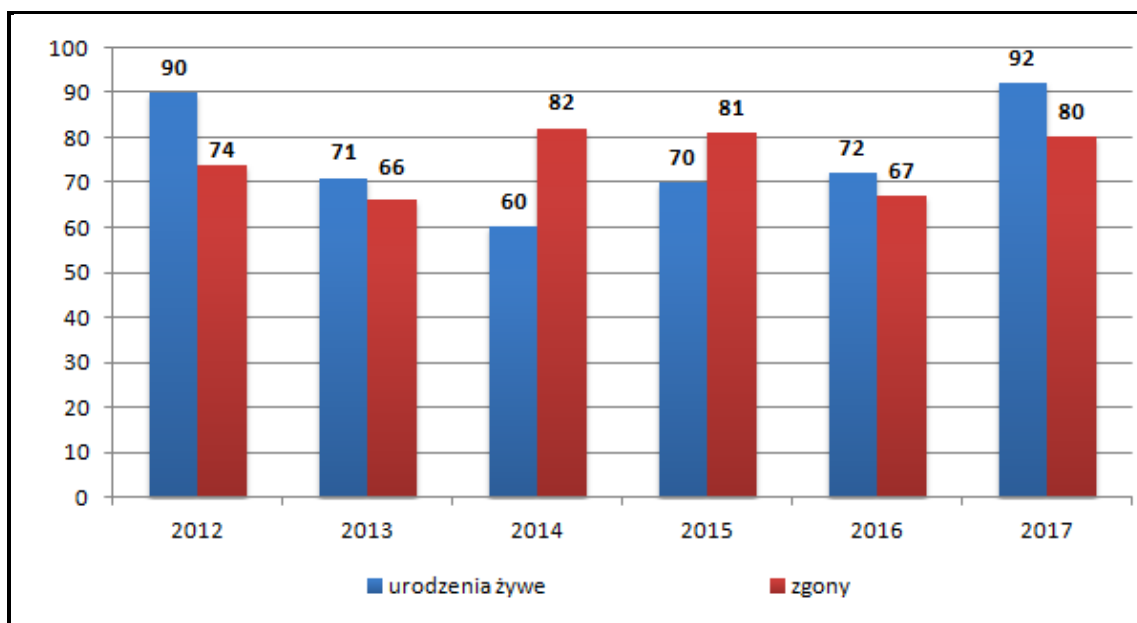
Przyrost naturalny na terenie Gminy i Miasta Pызdry w latach 2012, 2013, 2016 i 2017 kształtował się na dodatnim poziomie, co oznacza, że liczba zgonów w tym roku była mniejsza niż liczba urodzeń żywych. W latach 2014 i 2015 przyrost naturalny był ujemny.

Tabela 3. Przyrost naturalny na terenie Gminy i Miasta Pызdry w latach 2012-2017

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Urodzenia żywe ogółem	90	71	60	70	72	92
mężczyźni	45	37	36	29	34	44
kobiety	45	34	24	41	38	48
Zgony ogółem	74	66	82	81	67	80
mężczyźni	39	31	43	44	30	41
Kobiety	35	35	39	37	37	39
Przyrost naturalny ogółem	16	5	-22	-11	5	12
mężczyźni	6	6	-7	-15	4	3
kobiety	10	-1	-15	4	1	9

Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Pызdrach

Wykres 2. Urodzenia żywe i zgony



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Pызdrach

3.1.3. Rynek pracy

Na terenie Gminy i Miasta Pызdry na koniec 2017 roku działały 574 podmioty gospodarcze, z czego 2,79% w sektorze publicznym, zaś 97,21% w sektorze prywatnym. Liczba podmiotów gospodarczych ogółem w latach 2012-2017 wzrosła o 3,24%. Wzrosła również liczba podmiotów w sektorze prywatnym. Struktura gospodarcza na obszarze przedmiotowej jednostki samorządu terytorialnego została przedstawiona w poniższej tabeli.

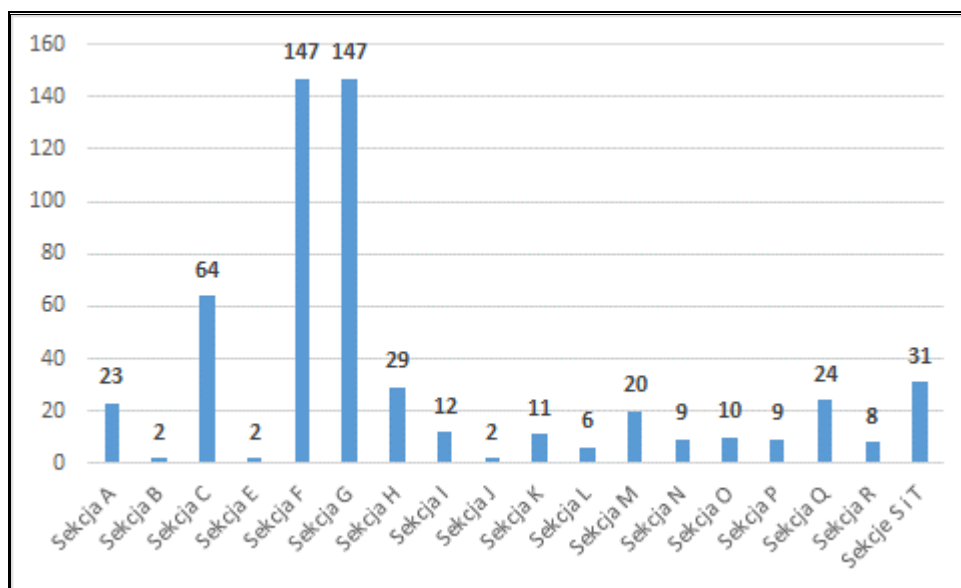
Tabela 4. Podmioty gospodarcze działające na terenie Gminy i Miasta Pyszdy w latach 2012-2017

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017
podmioty gospodarki narodowej ogółem	556	564	592	584	584	574
sektor publiczny						
ogółem	16	16	17	17	17	16
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	14	13	8	14	13	12
sektor prywatny						
ogółem	540	548	575	566	565	557
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	463	468	485	476	475	469
spółki handlowe	11	14	19	19	18	19
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	2	2	2	2	2	3
spółdzielnie	3	3	3	3	3	4
fundacje	2	2	2	2	2	2
stowarzyszenia i organizacje społeczne	23	23	24	25	25	23

Źródło: Dane GUS

W analizowanym okresie największy udział w sektorze prywatnym posiadały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (w 2017 roku stanowiły 84,20% podmiotów sektora prywatnego). Następnymi w kolejności pod względem liczebności były stowarzyszenia i organizacje społeczne – 23 podmioty oraz spółki handlowe – 19 podmiotów. Na terenie Gminy i Miast na koniec 2017 roku funkcjonowały również 3 spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego, 4 spółdzielnie oraz 2 fundacje.

Wykres 3. Struktura działalności gospodarczej na terenie Gminy i Miasta Pyszdy w 2017r. wg sekcji PKD 2007 (podmioty prywatne)



Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Zgodnie z danymi zaprezentowanymi na powyższym wykresie, działalność gospodarcza zarejestrowana na terenie Gminy i Miasta Pyszdy w sektorze prywatnym koncentruje się głównie na sekcji G (handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle) oraz sekcji F (budownictwo).

Legenda:

A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	Dostawa Wody.; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierająca
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne
P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S	Pozostała działalność usługowa
T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
U	Organizacje i zespoły eksterytorialne

3.1.4. Gospodarka mieszkaniowa

Według danych GUS w 2017 r. ogółem na terenie Gminy i Miasta Pyzdry znajdowały się 2 053 mieszkania o łącznej powierzchni 177 202 m². Na przestrzeni lat 2012-2017 liczba mieszkań na terenie Gminy i Miasta Pyzdry wzrosła o 4,85%, liczba izb wzrosła o 4,52%, a powierzchnia użytkowa mieszkań wzrosła o 5,64%..

Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy i Miasta Pyzdry w latach 2012-2017 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy i Miasta Pyzdry

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ogółem						
mieszkania	1 958	1 970	2 010	2 022	2 039	2 053
izby	8 546	8 596	8 723	8 787	8 860	8 932
powierzchnia użytkowa mieszkań (m ²)	167 745	168 986	172 060	173 508	175 299	177 202

Źródło: Dane GUS

Zadaniem własnym Gminy i Miasta jest tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych swoim obywatelom. Zakres odpowiedzialności obejmuje przede wszystkim zapewnienie lokali socjalnych mieszkańcom o niskich dochodach. Lokale socjalne służą zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych osobom o niskich dochodach, nieposiadającym tytułu prawnego do lokalu oraz osób eksmitowanych na podstawie wyroku sądowego.

3.1.5. Służba zdrowia

Na terenie Gminy i Miasta Pyzdry opiekę medyczną dla mieszkańców zapewniają:

NIEPUBLICZNY ZAKŁAD LEKARSKI „PRO-FAMILIA”

Niepubliczny Zakład Lekarski w Pyzdrach świadczy usługi z zakresu ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych.

W ramach NZL funkcjonują następujące poradnie i gabinety:

- Gabinet lekarza podstawowej opieki zdrowotnej,
- Gabinet Położnej POZ,
- Punkt Szczepień,

- Gabinet Diagnostyczny – Zabiegowy,
- Gabinet Pielęgniarki Środowiskowo – Rodzinnej,
- Gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej dla dzieci,

W budynku NZL „Pro-Familia” funkcjonują również 2 gabinety stomatologiczne, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna oraz dyżuruje specjalista badania i leczenia zaburzeń psychicznych.

W Pызdrach działa także dwa prywatne gabinety stomatologiczne, dwie apteki.

Źródła: Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Pызdry na lata 2015-2020, <https://polki.pl/>

Opieka zdrowotna to ogół środków mających na celu zapobieganie i leczenie chorób. Realizowana jest za pomocą systemu opieki zdrowotnej. Zgodnie z danymi GUS, na przestrzeni lat 2012-2017 liczba porad dotyczących podstawowej opieki zdrowotnej oraz liczba porad lekarskich zmalały o 3,64%. Może wynikać to z faktu, że na terenie Gminy i Miasta mieszka coraz mniej ludności, bądź korzystają oni z przychodni znajdujących się poza miejscem zamieszkania.

Tabela 6. Opieka zdrowotna na terenie Gminy i Miasta Pызdry

Wyszczególnienie	Jedn. Miary	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Przychodnie ogółem	szt.	1	1	1	1	1	1
Podstawowa opieka zdrowotna – porady ogółem	szt.	31 107	27 802	28 012	29 001	29 878	29 975
Ambulatoryjna opieka zdrowotna – porady lekarskie	szt.	31 107	27 802	28 012	29 001	29 878	29 975

Źródło: Dane z GUS

3.1.6. Edukacja

POZIOM WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW

W 2002 roku, zgodnie z danymi GUS z Narodowego Spisu Powszechnego, na terenie Gminy i Miasta Pызdry dominowały osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym – 41,56% populacji Gminy i Miasta. Kolejną pod względem liczebności grupę stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 30,41% oraz osoby z wykształceniem średnim – 18,08%. Wykształcenie wyższe posiadało 3,65% osób, a policealne 1,52% osób. Odsetek osób z wykształceniem podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia wynosił 4,78%.

Zauważalne jest zróżnicowanie wykształcenia mieszkańców ze względu na płeć. Wśród kobiet z terenu Gminy i Miasta większy niż u mężczyzn był odsetek osób z wykształceniem

wyższym, policealnym, średnim i podstawowym ukończonym, zaś znacznie niższy odsetek osób z wykształceniem zawodowym, co wynika z faktu, że szkoły zawodowe posiadają bardziej zróżnicowaną ofertą dla mężczyzn.

Tabela 7. Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy i Miasta Pyszdy w roku 2002

Rodzaj wykształcenia	Ogółem		Mężczyźni	Kobiety
	Liczba osób	Udział %		
Wyższe	219	3,65%	62	157
Policealne	91	1,52%	31	60
Średnie	1 085	18,08%	452	633
Zasadnicze zawodowe	1 825	30,41%	1 144	681
Podstawowe ukończone	2 494	41,56%	1 141	1 353
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	287	4,78%	110	177

Źródło: Dane GUS Narodowy Spis Powszechny 2002 Ludność

Przedstawione wyżej dane dotyczą wyników Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku i nie odzwierciedlają aktualnej sytuacji. Należy założyć, iż obecnie na terenie Gminy i Miasta Pyszdy, podobnie jak i w całym kraju, liczba osób z wykształceniem wyższym jest większa.

W związku z brakiem danych dla Gminy i Miasta Pyszdy zbieranych podczas Narodowego Spisu Powszechnego za 2011 r., poniżej przedstawiono dostępne dane na temat poziomu wykształcenia mieszkańców powiatu wrzesińskiego.

Tabela 8. Poziom wykształcenia mieszkańców powiatu wrzesińskiego

Rodzaj wykształcenia	2011
Wyższe	8 327
Średnie i policealne	18 476
Średnie zawodowe	11 334
Średnie ogólnokształcące	6 036
Zasadnicze zawodowe	19 208
Podstawowe ukończone	13 185
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	606

Źródło: Dane GUS (Narodowy Spis Powszechny 2002 Ludność, Narodowy Spis Powszechny 2011 Ludność)

Można domniemywać że poziom wykształcenia mieszkańców Gminy i Miasta Pyszdy w 2011 roku kształtował się podobnie jak w powiecie wrzesińskim. Zmiany w poziomie wykształcenia posiadanym przez mieszkańców mogą być konsekwencją zmian w systemie edukacji, jak i zmieniającego się zapotrzebowania na rynku pracy.

Stosunek wszystkich osób uczących się na danym poziomie kształcenia do całej populacji osób będących w wieku przypisanym danemu poziomowi kształcenia w okresie 2012 - 2017 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego na terenie Gminy i Miasta Pызdry w latach 2012-2017

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2012	2013	2014	2015	2016	2017
szkoły podstawowe	%	102,08	101,70	98,59	94,96	98,31	97,33
gimnazja	%	100,78	100,00	100,45	101,25	100,13	100,54

Źródło: Dane GUS

W latach 2012-2013 współczynnik skolaryzacji w szkołach podstawowych był wyższy niż 100%. Współczynnik skolaryzacji w gimnazjach na terenie Gminy i Miasta Pызdry kształtował się powyżej 100% we wszystkich analizowanych latach.

Zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. 2018 poz. 996 z późn. zm.) proces rekrutacji do gimnazjów został wstrzymany. Od 1 września 2017 r. rozpoczęło się „wygaszanie” szkół gimnazjalnych. W roku szkolnym 2017/2018 uczniowie, z rocznika 2016/2017, którzy ukończyli VI klasę szkoły podstawowej trafili do klasy VII. Ostatni rocznik objęty nauką w gimnazjach zakończy edukację gimnazjalną w roku szkolnym 2018/2019, w związku z czym 1 września 2019 roku gimnazja zostaną zlikwidowane.

Poniższa tabela przedstawia placówki oświatowe funkcjonujące na terenie Gminy i Miasta Pызdry. Każda z niżej wymienionych placówek zapewnia dostęp do wykwalifikowanej kadry opiekuńczo-wychowawczej oraz bogatą ofertę dydaktyczną.

Tabela 10. Placówki oświatowe funkcjonujące na terenie Gminy i Miasta Pызdry

Nazwa szkoły
Samorządowa Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Pызdrach
Publiczne Samorządowe Gimnazjum im. Kazimierza III Wielkiego
Filia Samorządowej Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Pызdrach z siedzibą we Wrąbczynkowskich Holendrach
Publiczne Przedszkole „Bajkowy Świat”
Samorządowa Szkoła Podstawowa w Górnych Grądach
Samorządowa Szkoła Podstawowa w Lisewie
Zespół Szkolno – Przedszkolny w Pietrzykowie

Źródło: <https://www.pyzdry.pl/>

3.1.7. Kultura i sport

Zadania z zakresu kultury na terenie Gminy i Miasta Pyzdry realizują następujące instytucje i organizacje:

- Miejsko – Gminna Biblioteka Publiczna w Pyzdrach,
- Muzeum Regionalne Ziemi Pyzdrowskiej,
- Centrum Kultury, Sportu i Promocji w Pyzdrach.

STOWARZYSZENIA I ORGANIZACJE DZIAŁAJĄCE NA TERENIE GMINY I MIASTA PYZDRY

- Fundacja Rozwoju Gminy Pyzdry,
- Towarzystwo Turystyki Wodnej „Perkoz”,
- Pyzdrowskie koło Polskiego Związku Wędkarskiego,
- Pyzdrowskie koło Emerytów i Rencistów,
- Towarzystwo Kulturalne „Echo Pyzdr”,
- Pyzdrowskie koło Ligi Obrony Kraju,
- Lokalna Grupa Działania „Z nami warto”,
- Fundacja „Tutaj warto”,
- Lokalna Organizacja Turystyczna „Puszcza Pyzdrowska”,
- Stowarzyszenie Kulturalno – Oświatowe „Nasza Przyszłość”,
- Stowarzyszenie Edukacyjno – Kulturalno – Turystyczne „Nasza Szkoła”,
- Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich w Pietrzykowie,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Białobrzegu,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Lisewie,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Dolnych Grądach,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Ciemierowie Kolonii,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Ratajach „PAŁACYK”
- Koło Gospodyń Wiejskich w Ksawerowie,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Ciemierowie,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Pietrzykowie Kolonii,
- Koło Gospodyń Wiejskich we Wrąbczynku,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Rudzie Komorskiej,
- Stowarzyszenie Oświaty Społecznej w Pyzdrach,
- Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” w Pyzdrach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Lisewie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Ciemierowie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Pyzdrach,
- Ochotnicza Straż Pożarna we Wrąbczynku,

- Ochotnicza Straż Pożarna w Pietrzykowie,
- MKS „Warta Pyzdry”,
- UKS „Pyzdrowskie Centrum Taekwondo”,
- Sekcja tenisa stołowego,
- Parafialny Zespół Caritas przy Parafii NNMP

Źródła: <https://www.pyzdry.pl/>, <https://mojepanstwo.pl/>

Od 2009 r. w miejscowości Pyzdry działa Centrum Kultury, Sportu i Promocji. Poniżej przedstawiono jego poszczególne zadania:

- Organizacja imprez artystycznych i rozrywkowych,
- Inicjowanie i pomoc zespołowym formom twórczości i uczestnictwa w kulturze,
- Wspieranie imprez i amatorskiego ruchu artystycznego,
- Organizacja rocznic i zapewnienie ich należytej oprawy artystycznej,
- Organizowanie dyskotek, balów i zabaw tanecznych,
- Współpraca z placówkami oświatowo – wychowawczymi Gminy i Miasta w zakresie rozwoju kultury i informatyki

Poszczególne imprezy odbywające się na terenie Gminy i Miasta to:

- Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy,
- Nos Świętojańska,
- Wystrzałowe Pyzdry,
- Dożynki Gminne,
- Jarmark Bożonarodzeniowy,
- Ogólnopolski Bieg Kazimierzowski,
- Miejsko – Gminne Zawody Sportowo – Pożarnicze,
- Halowa Liga Piłki Nożnej,
- Spływy kajakowe Wartą i Prosną,
- Konferencja naukowa „Królewskie Miasto na dawnych mapach”

Źródła: <https://www.pyzdry.pl>

3.1.8. Podmioty wsparcia społecznego

Placówką realizującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy i Miasta Pyzdry jest Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pyzdrach. W Ośrodku zatrudnionych jest 17 osób, w tym:

- 1 kierownik,
- 3 pracowników socjalnych,
- 5 pracowników wykonujących usługi opiekuńcze,

— 8 pozostałych pracowników.

Źródło: Dane MGOPS w Pyszdrach

Do obowiązków Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pyszdrach należy realizacja zadań zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, ustawą o samorządzie terytorialnym, ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, ustawą o ochronie zdrowia psychicznego, ustawą o dodatkach mieszkaniowych, ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii, ustawą o Karcie Dużej Rodziny, ustawą o świadczeniach rodzinnych, ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawą o zatrudnieniu socjalnym, prowadzenie spraw z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, ośrodki pomocy społecznej realizują następujące zadania:

1. Zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym:

- a) sporządzanie, zgodnie z art. 16a, oceny w zakresie pomocy społecznej,
- b) udzielania schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- c) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- d) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
- e) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- f) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- g) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowego,
- h) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
- i) praca socjalna,

- j) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- k) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych,
- l) dożywianie dzieci,
- m) sprawianie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- n) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- o) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- p) sporządzanie sprawozdawczości i przekazywanie jej województwu, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
- q) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników,
- r) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- s) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o oświadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- t) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

2. Zadania własne gminy:

- a) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
- b) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
- c) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
- d) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznanych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
- e) współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

3. Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej:

- a) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- b) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
- c) prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- d) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
- e) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych także udzielanie schronienia posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a,
- f) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnianie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- g) wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Zgodnie z art. 36 ustawy o pomocy społecznej, świadczeniami z pomocy społecznej są:

1) świadczenia pieniężne:

- zasiłek stały,
- zasiłek okresowy,
- zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie,
- pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki,
- świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
- wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd;

2) świadczenia niepieniężne:

- praca socjalna,
- bilet kredytowany,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- składki na ubezpieczenia społeczne,
- pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie,

- sprawienie pogrzebu,
- poradnictwo specjalistyczne,
- interwencja kryzysowa,
- schronienie,
- posiłek,
- niezbędne ubranie,
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,
- mieszkanie chronione,
- pobyt i usługi w domu pomocy społecznej,
- pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie – w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych.

W Ustawie o pomocy społecznej określone są zadania gminnego ośrodka pomocy społecznej. W szczególności należy do nich zaliczyć pracę socjalną. Zgodnie z art. 45 jest ona świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania rodzin i osób w ich środowisku społecznym.

Praca socjalna prowadzona jest:

- z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej;
- ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

Praca socjalna świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód. Może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny lub projekt socjalny. Wykorzystuje się w niej właściwe dla tej działalności metody i techniki, stosowane z poszanowaniem godności osoby i jej prawa do samostanowienia.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspiera ona osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie ww. sytuacjom poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
- pracy socjalnej;
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom, które znajdują się w ciężkich sytuacjach życiowych, a w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom samotnie gospodarującym, których dochód nie przekracza kwoty 701 zł zwanej „kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej” oraz osobom w rodzinie, których dochód na osobę nie przekracza kwoty 528 zł, zwanej „kryterium dochodowym na osobę w rodzinie”.

Z kolei zgodnie z art.32 ustawy z dnia 7 lipca 2017 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z systemami wsparcia rodzin zasiłek rodzinny przysługuje osobom, których:

- miesięczny dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 674 zł,
- w przypadku, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeśli przeciętny miesięczny dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 764 zł.

Ustawa o świadczeniach rodzinnych określiła osoby, którym przysługuje prawo do pobierania zasiłku rodzinnego. Są nimi:

- rodzice dziecka,
- jedno z rodziców dziecka,
- opiekun prawny dziecka,
- opiekun faktyczny dziecka,
- osoba ucząca się.

Zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych, świadczeniami rodzinnymi są:

1. Zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
2. Świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne,
3. Zapomoga wypłacana przez gminy, na podstawie art. 22a i art. 22b,
4. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
5. Świadczenie rodzicielskie.

W poniższej tabeli przedstawiona została charakterystyka pomocy przyznanej przez MGOPS mieszkańcom Gminy i Miasta Pyzdry.

Formy pomocy		Liczba świadczeń				Kwota świadczeń w złotych			
		2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
		zasilek stały							
ogółem		416	434	374	316	162 947	188 877	166 897	145 050
Dla osób samotnie gospodarujących		228	264	247	233	112 802	142 611	133 327	123 926
Dla osoby w rodzinie		188	170	127	83	50 145	46 266	33 570	21 124
		zasilek okresowy							
ogółem		267	161	102	103	107 509	63 526	38 199	32 307
Z tytułu bezrobocia		235	129	61	66	95 968	49 311	21 109	18 148
Z tytułu długotrwałej choroby		13	2	16	16	5 836	634	5 223	4 818
Z tytułu niepełnosprawności		19	30	25	21	5 705	13 581	11 867	9 341
		zasilek celowy							
ogółem		-				156 476	95 359	82 466	94 767
		świadczenia niepieniężne z pomocy społecznej							
Świadczenia ogółem		21 880	16 000	9 550	6 887	216 494	249 427	145 420	173 948
Posilek ogółem		21 820	15 947	9 524	6 602	64 623	55 177	39 517	333 000
Posilek dla dzieci		21 820	15 947	9 524	6 602	64 623	55 177	39 517	33000
Schronienie		0	0	0	236	0	0	0	8 552
Sprawienie pogrzebu		0	0	0	1	0	0	0	2 538
Odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej		60	53	26	44	151 871	139 073	105 903	129 858
		indywidualne programy pomocy							
Programy ogółem		9	9	18	60	32 207	62 397	85 821	78 695

Wspieranie rodziny i piecza zastępcza	9	9	18	60	32 207	62 397	85 821	78 695
---------------------------------------	---	---	----	----	--------	--------	--------	--------

Tabela 11. Pomoc społeczna na terenie Gminy i Miasta Pyzdry – zadania własne Gminy w latach 2012-2018

Źródło: Dane MGOPS w Pyzdrach

Powyższa tabela przedstawia formy pomocy, jakie oferuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Pyzdrach mieszkańcom Gminy i Miasta. Na przestrzeni lat 2015-2018 liczba świadczeń i ich kwota ulegały wahaniom. Wskaźnik w poszczególnych obszarach form pomocy kształtował się następująco:

- liczba świadczeń zasiłku stałego zmniejszyła się o kwota zmniejszyła się o 17 897 zł;;
- liczba świadczeń zasiłku okresowego zmniejszyła o kwota o 75 202 zł;
- liczba świadczeń niepieniężnych zmniejszyła się o kwota o 42 546 zł;
- liczba indywidualnych programów pomocy społecznej w latach 2015-2018 wzrosła 2,5-krotnie, a ich kwota o 46 488 zł.

W tabeli poniżej przedstawiono dane dotyczące rodzaju i skali pomocy społecznej na terenie Gminy i Miasta, udzielonej przez MGOPS. Najliczniejszą grupę beneficjentów pomocy społecznej oferowanej w 2018 roku stanowiły osoby dotknięte problemem ubóstwa, aż 237 osób, drugim istotnym powodem udzielanego wsparcia było bezrobocie - 95 osoby, a trzecim długotrwała lub ciężka choroba –147 osób. Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej mogą korzystać zarówno z pomocy finansowej, jak i rzeczowej.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin							Liczba osób w tych rodzinach						
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ubóstwo	236	244	223	165	139	106	97	860	864	770	554	431	297	237
Sieroctwo	0	0	1	0	1	1	0	0	0	1	0	1	1	0
Bezdomność	3	2	3	2	1	1	3	3	2	10	2	1	1	3
Potrzeba ochrony macierzyństwa i wielodzietności	56	56	56	41	33	19	26	291	281	289	211	167	99	112
Bezrobocie	139	146	150	112	71	62	39	462	469	481	350	212	172	95
Niepełnosprawność	138	133	129	102	92	72	74	371	351	321	247	215	152	139
Długotrwała lub ciężka choroba	178	161	162	115	100	83	80	465	398	418	267	231	168	147
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym:	78	78	58	44	40	31	35	330	244	227	158	139	117	125
- rodziny niepełne	46	45	48	37	32	24	25	165	154	162	116	95	77	77
- rodziny wielodzietne	16	14	11	7	8	6	8	101	90	71	42	44	36	42
Alkoholizm	15	10	17	13	10	8	8	34	23	46	35	23	14	12
Narkomania	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0
Trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	4	3	2	1	0	0	0	6	4	3	1	0	0	0
Przemoc w rodzinie	1	0	2	0	0	0	6	1	0	8	0	0	0	18
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	2	2	2	5	0	0	1	2	9	7	24	0	0	2
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	6	0

Tabela 12. Liczba beneficjentów pomocy społecznej oferowanej przez MGOPS w Pyzdrach

Źródło: Dane MGOPS w Pyzdrach

Analizując dane w powyższej tabeli można zauważyć, że spośród głównych powodów sytuacji życiowej na terenie Gminy i Miasta nastąpił:

- spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej od 2012 roku korzystających z pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej od 2013 roku korzystających z pomocy z powodu ubóstwa, niepełnosprawności,
- spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej od 2014 roku korzystających z pomocy z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezrobocia, długotrwałej lub ciężkiej choroby, alkoholizmu.

W 2017 roku objęto wsparciem również dwie rodziny, które zostały dotknięte klęską żywiołową/ekologiczną, jedną osobę z powodu problemu narkomanii, bezdomności i osierocenia.

W 2018 roku objęto wsparciem również rodzinę, która została dotknięta zdarzeniem losowym (pożar lokalu w którym zamieszkiwała) .

3.1.9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Gmina i Miasto Pyzdry posiada uchwalony Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz przedmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2018. Głównym celem tego Programu jest budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy gminą, a organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie gminy, polegające na rozpoznaniu i zaspakajaniu potrzeb mieszkańców oraz wzmacnianie aktywności obywatelskiej w rozumieniu problemów lokalnych.

Celami szczegółowymi Programu są:

- Budowanie społeczeństwa obywatelskiego Gminy,
- Popieranie inicjatyw służących dobru społeczności Gminy,
- Promowanie postawy zaangażowania obywatela w sprawie wspólnoty.

Współpraca Gminy i Miasta z podmiotami Programu opiera się na zasadach: rzetelności, partnerstwa i jawności.

Źródło: Program współpracy Gminy i Miasta Pyzdry z organizacjami pozarządowymi i podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2018

Informacje dotyczące stowarzyszeń i organizacji na terenie Gminy i Miasta Pyzdry zostały zawarte w rozdziale 3.1.7 Kultura i Sport niniejszej strategii.

3.2. Problemy społeczne występujące na terenie Gminy i Miasta Pyzdry

3.2.1. Bezrobocie

Bezrobocie, obok ubóstwa i niepełnosprawności, to jeden z największych problemów gospodarczych i społecznych naszej cywilizacji. W wyniku tego zjawiska diametralnie pogarsza się stan życia osób nim dotkniętych, co wiąże się z izolacją społeczną.

Związek przyczynowo – skutkowy wyjaśnia, że w większości bezrobotni rodzice nie są w stanie zapewnić swoim dzieciom odpowiedniego wykształcenia, ponadto, sami będąc w sytuacji niekorzystnej egzystencjonalnie, często nieświadomie przekazują złe wzorce i cechy charakteru, które powinni wyeliminować. Do wzorców tych należą m.in: bezradność, pesymizm i brak wpływu na życiową sytuację. W ten sposób upowszechnia się bierność, która prowadzi do trwałego braku zatrudnienia. Najczęściej osoby te mają niski poziom wykształcenia, więc konieczne w tym przypadku są spotkania i zajęcia z psychologiem.

W tabeli poniżej zostały przedstawione szczegółowe dane dotyczące liczby bezrobotnych na terenie Gminy i Miasta Pyzdry.

Tabela 13. Struktura bezrobocia w Gminie i Mieście Pызdry w latach 2012-2017

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Bezrobotni ogółem	osoba	467	508	460	343	243	138
Bezrobotne kobiety	osoba	259	275	273	208	166	83
Bezrobotni mężczyźni	osoba	208	233	187	135	77	55
Bezrobotni do 25 r.ż.	osoba	145	146	110	75	51	24
Bezrobotni do 30 r.ż.	osoba	-	-	-	127	94	44
Bezrobotni powyżej 50 r.ż.	osoba	59	90	73	67	44	31
Długotrwale bezrobotni	osoba	245	273	297	199	142	52

Źródła: Dane GUS, <http://wrzesnia.praca.gov.pl/>

Z powyższych danych wynika, że bezrobocie na przestrzeni lat 2012-2017 systematycznie spadało. Ich liczba ogółem w roku 2017 była o 70,45% niższa niż w roku 2012. Kobiety stanowiły większy odsetek wśród bezrobotnych – w roku 2017 - 61,00%. Zmniejszająca się liczba bezrobotnych może świadczyć o aktywizacji zawodowej mieszkańców Gminy i Miasta Pызdry.

Poniższa tabela przedstawia liczbę beneficjentów korzystających z pomocy z powodu bezrobocia w Gminie i Mieście Pызdry w latach 2015-2017.

Tabela 14. Liczba beneficjentów korzystających z pomocy z powodu bezrobocia

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba rodzin	139	146	150	112	71	62	39
Liczba osób w tych rodzinach	462	469	481	350	212	172	95

Źródło: Dane z MGOPS w Pызdrach

Na przestrzeni lat 2012-2018 liczba beneficjentów korzystających z pomocy z powodu bezrobocia zmniejszyła się o 71,94 %, co jest zjawiskiem pozytywnym mogącym świadczyć o aktywizacji zawodowej mieszkańców.

Miasto i Gmina Pызdry współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy we Wrześni w celu niwelowania problemów związanych z bezrobociem.

3.2.2. Ubóstwo

Ubóstwo definiuje się jako niedostateczną ilość środków materialnych dla zaspokojenia potrzeb jednostki. Ośrodek Pomocy Społecznej jest zobowiązany do pomocy ludziom, których miesięczny dochód nie przekracza kwoty określonej w ustawie o pomocy społecznej na podstawie kryterium dochodowego. Jednymi z najczęstszych powodów ubóstwa są bezrobocie i niechęć podejmowania jakiejkolwiek pracy. Ośrodek Pomocy Społecznej

zobowiązany jest udzielić wsparcia osobom, których egzystencja opiera się na minimum socjalnym.

W tabeli poniżej przedstawiono liczbę mieszkańców Gminy i Miasta Pызdry objętych pomocą MGOPS z tytułu ubóstwa.

Tabela 15. Liczba beneficjentów objętych pomocą MGOPS w Pызdrach z powodu ubóstwa

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba rodzin	236	244	223	165	139	106	97
Liczba osób w tych rodzinach	860	864	770	554	431	297	237

Źródło: Dane MGOPS Pызdry

W latach 2012-2018 liczba rodzin objętych pomocą MGOPS w Pызdrach wahała się, jednak ostatecznie w roku 2018 w stosunku do 2012 zmniejszyła się o 58,90%. Apogeum liczby beneficjentów pomocy społecznej z powodu ubóstwa stanowił rok 2013, kiedy to liczba osób objętych pomocą wyniosła 864.

Na terenie Gminy i Miasta Pызdry obecnie nie funkcjonuje ośrodek przeciwdziałający wykluczeniu społecznemu.

3.2.3. Problemy osób z niepełnosprawnością oraz długotrwale lub ciężko chorych

Niepełnosprawność to jeden z bardzo poważnych problemów współczesnego świata. Wiąże się on z obniżeniem sprawności funkcji fizycznych, umysłowych bądź psychicznych. Osoby dotknięte tymi schorzeniami są często wykluczane z życia społecznego. Muszą codziennie zmagać się z wieloma problemami, np. niedostosowaniem infrastruktury do ich potrzeb. Niejednokrotnie towarzyszy temu izolacja społeczna oraz trudności ze znalezieniem pracy.

Na terenie Gminy i Miasta Pызdry na przestrzeni lat 2012-2018 liczba osób objętych pomocą z powodu niepełnosprawności systematycznie malała, przy czym ostatecznie w 2018 roku była o 46,38 % niższa niż w roku 2012.

Tabela 16. Liczba beneficjentów objętych pomocą MGOPS w Pызdrach z powodu niepełnosprawności

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba rodzin	138	133	129	102	92	72	74
Liczba osób w rodzinach	371	351	321	247	215	152	139

Źródło: Dane MGOPS w Pызdrach

Osoby niepełnosprawne egzystują inaczej i potrzebują pomocy zarówno ze strony społeczeństwa, jak i instytucji publicznych. Dla mieszkańców Gminy i Miasta Pyszdy borykających się z tym problemem nie utworzono jeszcze żadnego ośrodka wsparcia.

Istotnym problemem dla osób borykających się z niepełnosprawnością są restrykcyjne kryteria dochodowe, które decydują o tym, czy osoba niepełnosprawna otrzyma odpowiednią pomoc finansową i materialną, czy też nie. Należy bowiem pamiętać, że niepełnosprawność w rodzinie bardzo nadwyręża domowy budżet, a oferta publicznej i prywatnej służby zdrowia oraz innych podmiotów w zakresie terapii i rehabilitacji jest niewystarczająca. W związku z tym, osoby niepełnosprawne i ich rodziny są zmuszone korzystać z kosztownych usług świadczonych przez prywatne podmioty. Pogorszenie sytuacji finansowej wynika również z rezygnacji z pracy w celu opieki nad niepełnosprawną osobą. Nierzadko mają również miejsce problemy z powrotem na rynek pracy opiekuna osoby niepełnosprawnej i trudności w znalezieniu opieki nad taką osobą na czas pracy zawodowej.

Warto także podkreślić, że niepełnosprawność w rodzinie nie tylko wpływa na sytuację finansową, ale także na inne sfery życia rodziny. Częstymi problemami, które pojawiają się są: wyczerpanie, wypalenie, depresja, kryzysy małżeńskie (odchodzenie partnerów, z reguły mężczyzn od rodziny).

3.2.4. Problemy osób starszych

Starość to nieuchronny etap życia każdego człowieka, pomimo to pojęcie starości nie zostało jeszcze jednoznacznie zdefiniowane. Za podstawowe cechy starości uznaje się stopniowy wzrost zależności od otoczenia, demencja i szczególnie widoczne postępujące ograniczenie ruchowe. Główne problemy osób starszych to uczucie izolacji i braku przydatności w ukształtowanej hierarchii społecznej, a także samotność i w dużej mierze życie w ubóstwie. Rozpropagowany kult pięknego ciała i młodości prowadzi do spychania na margines osób starszych oraz wykluczenia z życia zawodowego i społecznego.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) za początek starości uznaje 60 rok życia. Wyróżnia trzy zasadnicze etapy starości:

- 60 – 75 rok życia – wiek podeszły (tzw. wczesna starość);
- 75 – 90 rok życia – wiek starchy (tzw. późna starość);
- 90 rok życia i powyżej – wiek sędziwy (tzw. długowieczność).

Z danych MGOPS w Pyszdach, że w roku 2017 na terenie Gminy i Miasta Pyszdy mieszkało 1 328 osób starszych, z czego większość – 68,15% stanowiły kobiety.

Tabela 17. Liczba osób starszych zamieszkujących Gminę i Miasto Pызdry w latach 2015-2017

Płeć	2015	2016	2017
Mężczyźni (65 lat i więcej)	401	412	423
Kobiety (60 lat i więcej)	897	902	905
ogółem	1298	1314	1328

Źródło: Dane MGOPS Pызdry

WYKLUCZENIE CYFROWE

Pojęcie to dotyczy różnic między osobami mającymi regularny dostęp do technologii cyfrowych i informacyjnych oraz wykazujących umiejętności efektywnego poruszania się po tej sferze, a tymi, które takiego dostępu nie posiadają (lub nie umieją z niego korzystać).

Warto podkreślić, że korzystanie z Internetu jest mocno związane z wiekiem – im osoby starsze, tym rzadziej z niego korzystają. Bardzo dużą skalę tego zjawiska obserwuje się najczęściej w grupach społeczno – ekonomicznych takich jak: rolnicy, emeryci, renciści.

Nawiązując do wyżej wymienionych problemów, konieczne jest stymulowanie potrzeb i propagowanie rozwijania kompetencji korzystania z Internetu. Co więcej, należy ukazywać profity wynikające z tego działania, gdyż to mogłoby sprawić, że problem wykluczenia cyfrowego i odsetek ludzi niekorzystających z Internetu zmniejszyłyby się.

OSOBY STARSZE

Na terenie Gminy i Miasta Pызdry funkcjonuje Pызdrskie koło Emerytów i Rencistów, którego celem jest socjalizacja najstarszych mieszkańców Gminy oraz przeciwdziałanie poczuciu osamotnienia.

3.2.5. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego

Rodzina to podstawowa jednostka społeczna, na której opiera się istnienie całego społeczeństwa. Jest powołana do rozwoju jednostkowego i najpełniej kształtuje życie człowieka. To najlepsze naturalne środowisko, w którym dziecko jest otoczone opieką oraz ma możliwość rozwijania swoich umiejętności i zaspokajania podstawowych potrzeb.

Właściwemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać bardzo dużo czynników, wśród których istotną rolę odgrywają dysfunkcje społeczne. Główne źródła dezorganizacji rodzin stanowią: przemoc, alkoholizm, narkomania, długotrwałe bezrobocie czy ubóstwo. Takie zjawiska są przyczyną problemów z brakiem integracji i rozwoju przestrzeni sąsiedzkiej. Jeżeli w rodzinie pojawiają się powyższe dysfunkcje, odpowiednie instytucje i służby zobligowane są do podjęcia na jej rzecz odpowiednich działań. Należy wspierać rodzinę, by przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie.

Zastosowane rozwiązania powinny polegać na kooperacji różnych podmiotów wsparcia społecznego, głównie po to, aby udzielona pomoc dawała jak największe prawdopodobieństwo dobrego rozwiązania problemów rodzin dysfunkcyjnych. Oprócz wsparcia finansowego powinno uwzględnić się również pomoc psychologów, pedagogów czy policji, po to, by walczyć z trudnościami i rozwijać umiejętności wychowawcze rodzin oraz budować więzi rodzinne.

W przypadkach bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych rodziny mogą liczyć na wsparcie ze strony MGOPS. W poniższej tabeli przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin i osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej w wyniku bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Tabela 18. Beneficjenci pomocy społecznej z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego na terenie Gminy i Miasta Pызdry

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba rodzin	78	78	58	44	40	31	35
Liczba osób w rodzinach	330	244	227	158	139	117	125

Źródło: Dane MGOPS w Pызdrach

Na przestrzeni lat 2012-2018 liczba rodzin, która objęta była pomocą z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych systematycznie malała i porównując lata 2018 i 2012 liczba ta zmniejszyła się o 43 rodziny. Jeśli chodzi o liczbę osób w rodzinach, to ona również uległa zmniejszeniu. Ostatecznie w 2018 roku była o 62,12 % mniejsza niż w 2012 roku.

Tabela 19. Wsparcie kierowane ze względu na potrzebę ochrony macierzyństwa i wielodzietności na terenie Gminy i Miasta Pызdry w latach 2012-2018

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba rodzin	56	56	56	41	33	19	26

Źródło: Dane MGOPS w Pызdrach

Liczba rodzin, w których istniała potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności na terenie Gminy i Miasta Pызdry uległa zmniejszeniu. W roku 2018 liczba ta była o 53,57% niższa niż w 2012.

Gmina i Miasto Pызdry realizuje program pomocy rodzinie w oparciu o zapisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998 z późn. zm.);

W 2016 roku wszedł w życie program Rodzina 500 plus, który powstał w celu udzielenia pomocy i wsparcia rodzicom w wychowywaniu dzieci. Wszelkie warunki i zasady Programu Rodzina 500 plus określono w ustawie z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa

w wychowaniu dzieci. Wsparcie jest udzielane rodzinom, w których żyje co najmniej dwoje niepełnoletnich dzieci i na drugie i każde kolejne dziecko otrzymują 500 złotych. Jeżeli w rodzinie dochód nie przekracza 800 zł netto na osobę wsparcie otrzymuje rodzina także na pierwsze lub jedyne dziecko. Dla rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym kryterium dochodowe jest wyższe i wynosi 1 200 zł netto.

Źródło: <https://www.mpips.gov.pl/>

FUNDUSZ ALIMENTACYJNY ORAZ KARTA DUŻEJ RODZINY

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego jest wypłacane na dziecko, jeśli jeden z rodziców dziecka nie płaci alimentów. Świadczenie wypłaca Gmina właściwa ze względu na zamieszkanie dziecka, do ukończenia przez nie 25 roku życia (powyżej 18 roku życia wypłata jest kontynuowana jeśli dziecko się uczy). Wysokość świadczenia uzależniona jest od wysokości zasądzonych alimentów, jednak nie może być wyższa niż 500 zł na dziecko.

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego może otrzymać osoba, która spełnia kryterium dochodowe w wysokości 725 zł netto na osobę w rodzinie. Świadczenia nie będą przysługiwać w wypadku, gdy:

- dziecko zostało umieszczone w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie lub w pieczy zastępczej,
- dziecko zawarło związek małżeński.

Gmina w każdej chwili może wstrzymać wypłatę świadczenia z funduszu alimentacyjnego, mimo że jest ono przyznawane na określony okres czasu. Stanie się to, gdy:

- osoba uprawniona odmówi udzielenia bądź nie udzieli w wyznaczonym terminie wyjaśnień co do okoliczności mających wpływ na prawo do świadczeń,
- osoba uprawniona odmówi udzielenia organowi prowadzącemu postępowanie egzekucyjne informacji mających wpływ na skuteczność egzekucji lub udzieli informacji nieprawdziwych,
- osoba uprawniona nie podejmuje świadczeń przez trzy kolejne miesiące kalendarzowe.

Karta Dużej Rodziny to system zniżek dla rodzin wielodzietnych. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju. Karta przysługuje niezależnie od uzyskiwanych dochodów rodzinom z co najmniej trójką dzieci:

- w wieku do ukończenia 18 roku życia,
- w wieku do ukończenia 25 roku życia w przypadku, gdy dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej,

- bez ograniczeń wiekowych, w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Na terenie Gminy i Miasta Pyzdry wsparcie z Funduszu Alimentacyjnego w 2018 roku otrzymało 32 rodzin, w tym 40 osób.

ASYSTENT RODZINY

Asystent rodziny to osoba, która przez pewien czas wspiera rodzinę, aby w przyszłości samodzielnie potrafiła pokonywać trudności życiowe. Towarzyszy rodzinie we wprowadzeniu zmian w swoim myśleniu, zachowaniu oraz otoczeniu, koniecznych do tego, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i prawidłowemu rozwojowi dzieci.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Pyzdrach zatrudnia dwóch asystentów rodziny. Pracują oni z rodziną na podstawie wcześniej stworzonego planu pracy. Współpraca asystenta z daną rodziną zazwyczaj jest długofalowa (2-3 lata), aczkolwiek w przypadku braku współpracy rodziny w realizacji planu pracy możliwe jest podjęcie decyzji o wcześniejszym zakończeniu udzielania pomocy.

Zadaniami asystenta rodziny są:

- prowadzenie poradnictwa i edukacji dla rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej oraz udzielenia informacji na temat pomocy świadczonej przez właściwe instytucje rządowe, samorządowe i organizacje pozarządowe,
- udzielenie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, a dokładnie w znalezieniu pracy, podnoszeniu kwalifikacji zawodowych oraz zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny,
- sporządzenie planu pracy z rodziną we współpracy z zespołem interdyscyplinarnym,
- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,
- sporządzanie na wniosek Sądu opinii o rodzinie i jej członkach,
- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Od stycznia 2017 roku zgodnie z ustawą z 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin *Za życiem* kobieta w ciąży i jej rodzina, w której przyjdzie albo przyszło na świat ciężko chore dziecko; kobiety, które otrzymały informacje o tym, że ich dziecko może umrzeć w trakcie ciąży lub porodu; kobiety, których dziecko umarło bezpośrednio po porodzie na

skutek wad wrodzonych, a także kobiety, które po porodzie nie oddadzą dzieci do domu dziecka, mają prawo do skorzystania ze wsparcia asystenta rodziny.

Zgodnie z przepisami rodzina jest uprawniona do porad w zakresie:

- przewyciężenia trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka,
- wsparcia psychologicznego,
- pomocy prawnej, w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych,
- dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej.

3.2.6. Uzależnienia

Uzależnienie to odczuwalny przez osobę przymus zażywania określonych środków, które mogą powodować skutki niebezpieczne dla zdrowia lub życia.

Przyczyny uzależnień mogą być:

- psychospołeczne – zaburzone oddziaływanie środowiska rodzinnego i szkolno-wychowawczego, czego przyczyną są różnorodne niepowodzenia w życiu (w sferze zawodowej lub osobistej), co w konsekwencji może doprowadzić do wycofania się jednostki w świat iluzji,
- biopsychiczne – zaburzenia emocjonalne i związana z nimi podatność na uzależnienia, zaburzony rozwój osobowości, nadpobudliwość psychiczna,
- kulturowe – potrzeba odniesienia sukcesu, zbyt mała ilość rozrywek, brak atrakcyjnych zajęć, brak celów i perspektyw, ogólna dostępność środków odurzających, sprzeciw wobec obowiązujących i społecznie akceptowanych systemów norm i wartości.

Najczęściej występującymi uzależnieniami jest alkoholizm i narkomania. Nadużywanie alkoholu, czy sięganie po narkotyki jest bardzo poważnym problemem społecznym, który prowadzi do wzrostu przemocy w rodzinie i przestępczości. Efektem tego może być także izolacja społeczna i problemy finansowe. Niestety te uzależnienia zbierają swoje żniwo wśród młodzieży i dzieci, które zafascynowane panującą modą sięgają po używki. Przeciwdziałanie więc temu zjawisku musi opierać się na współpracy wielu instytucji.

Tabela 20. Liczba beneficjentów korzystających z pomocy MGOPS w Pyzdrach z powodu uzależnień od alkoholu i narkotyków

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Alkoholizm							
Liczba rodzin	15	10	17	13	10	8	8
Liczba osób w tych rodzinach	34	23	46	35	23	14	12
Narkomania							
Liczba rodzin	0	0	0	0	0	1	0
Liczba osób w tych rodzinach	0	0	0	0	0	1	0

Źródło: Dane MGOPS w Pyzdrach

Liczba rodzin dotkniętych alkoholizmem zmniejszyła się w 2018 r. w porównaniu do 2012 o 31,25%, liczba osób w tych rodzinach także zmniejszyła się, tj. o ok. 46,67%. Jeśli chodzi o narkomanię, to 2018 MGOPS w Pyzdrach nie zdiagnozował problemu narkomani na terenie g.Pyzdry.

Oprócz najczęściej spotykanych uzależnień, czyli alkoholu i narkotyków, można spotkać się także z innymi, którymi są:

- uzależnienie od dopalaczy, które wykazują działania psychoaktywne, a co za tym idzie, wywołują w organizmie stan odurzenia, euforii oraz bardzo często spotykane halucynacje. Niestety dostęp do tej substancji jest prosty i nawet można je zakupić przez Internet. Do negatywnych skutków stosowania dopalaczy należą: bóle głowy, bóle w klatce piersiowej, zaburzenia rytmu serca, bezsenność, problemy z koncentracją, stany lękowe, które w konsekwencji mogą zakończyć się samobójstwem. Leczenie tego uzależnienia wiąże się z ukończeniem programu terapeutycznego i abstynencja, co więcej osoba chora powinna uczestniczyć w tzw. grupach wsparcia,
- uzależnienie od komputera i gier komputerowych, podczas którego osoby (zwłaszcza dzieci i młodzież) wykazują ciągłą potrzebę używania komputera, zwłaszcza do grania w wszelkiego rodzaju gry komputerowe. Bardzo poważnym skutkiem tego jest często nieodróżnianie świata rzeczywistego od fikcji. W ich życiu można również dostrzec problemy społeczne, somatyczne czy psychologiczne, czyli m.in. bardzo widoczne zaniedbywanie obowiązków szkolnych i domowych, zanik więzi rodzinnych czy osłabiona siła wrażliwości moralnej,
- uzależnienie od hazardu, jego znakiem rozpoznawalnym jest nadmierne i regularne uprawianie gier hazardowych. Sytuacja ta prowadzi do zaniedbywania życia społecznego i rodzinnego, a także izolacja osoby, która cierpi na tę przypadłość. Gracz czuje konieczność, by zaspokoić swoją potrzebę w trybie natychmiastowym co prowadzi do

aktów przemocy i przestępstw, których przyczyną jest wewnętrzny przymus zdobycia środków do gry.

Aby zapobiegać problemowi alkoholizmu Gmina i Miasto organizuje działania w ramach Miejsko – Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w tym spotkania z psychologiem i terapeutą uzależnień. Niniejsza Komisja prowadzi także kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych związane z przestrzeganiem warunków sprzedaży. Komisja opiniuje także lokalizację punktów sprzedaży w Gminie i Mieście. Psycholog udziela porad w punkcie konsultacyjnym, który zlokalizowany jest w Ośrodku zdrowia. Na terenie Gminy Pyzdry działa też grupa wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu oraz narkotyków. Pomoc ta jest bezpłatna.

Źródło: <https://www.pyzdry.pl/>

3.2.7. Bezdomność

Osoba bezdomna to jednostka niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym i niezameldowana na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a również osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

W latach 2012-2018 liczba dotkniętych problemem bezdomności korzystających z pomocy MGOPS na terenie Gminy i Miasta Pyzdry nie uległa zmianie.

Tabela 21. Liczba osób bezdomnych w Gminie i Mieście Pyzdry

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba rodzin	3	2	3	2	1	1	3
Liczba osób w rodzinach	3	2	10	2	1	1	3

Źródło: Dane MGOPS w Pyzdrach

3.2.8. Przemoc w rodzinie

Przemocą w rodzinie można określić zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie lub skierowane przeciw członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste, powodując cierpienie i szkody. Najczęstszymi przyczynami przemocy są: destrukcja podstawowych funkcji rodziny i konflikty rodzinne. Ponadto zjawiskiem często towarzyszącym przemocy w rodzinie jest alkoholizm i narkomania. Ofiarami są zazwyczaj kobiety, dzieci, osoby starsze, rzadziej mężczyźni. Wyróżniamy następujące podstawowe formy przemocy:

- fizyczna – zaliczamy do niej zachowania agresywne, o różnym stopniu nasilenia, odnoszące się do ciała, np. wymierzanie policzków, kopanie itp.,
- seksualna – zmuszanie do określonych zachowań i kontaktów seksualnych (gwałt)

- psychiczna – słowne lub niewerbalne groźby użycia przemocy wobec osoby, ten rodzaj przemocy przejawia się m.in. w zastraszaniu, poniżaniu itp.,
- ekonomiczna – celowe niszczenie czyjejś własności, pozbawianie jej środków do życia czy też stwarzanie warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby, np.: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, przeglądanie dokumentów, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek „na wspólne konto”, itp.

Z naukowego punktu widzenia istnieją dwa rodzaje przemocy:

- przemoc gorąca – charakteryzuje się agresją fizyczną i słowną, związana jest z odreagowywaniem emocji na osobach najbliższych oprawcy;
- przemoc chłodna – pozbawiona gwałtownych wybuchów, emocji, przypomina najczęściej realizację z góry zaplanowanego scenariusza, często stosowana w imię „wyższych celów” np. konsekwentnego wychowywania dziecka.

Źródło: <http://www.niebieskalinia.info/>; <https://www.ms.gov.pl/>

Na terenie Gminy i Miasta Pyzdry działa Zespół Interdyscyplinarny. Tworzą go specjaliści podejmujący działania w celu pomocy osobom, które spotkały się z przemocą w rodzinie. Utworzona została procedura Niebieskiej Karty, obejmująca czynności podejmowane i realizowane w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

Zjawisko przemocy w rodzinie jest problemem występującym znacznie częściej niż wskazują na to oficjalne statystyki. Niejednokrotnie doświadczenie przemocy, którą stosują bliskie osoby oddziałuje na mechanizmy psychologiczne, które to powodują, że osoby dotknięte przemocą usprawiedliwiają sprawców. Wynika z tego, że przyjęte statystyki niestety nie oddają rzeczywistej skali problemu. Przemoc w rodzinie bardzo często nazywa się problemem tzw. czterech ścian, ponadto jest procesem chronicznym i najczęściej bagatelizowanym przez osoby, które dotyka. W poniższej tabeli zostały przedstawione dane dotyczące liczby interwencji domowych przeprowadzonych przez policję na terenie Gminy i Miasta Pyzdry w latach 2012-2017.

Tabela 22. Przemoc w rodzinie na terenie Gminy i Miasta Pyzdry

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Liczba interwencji domowych	bd.	bd.	20	62	66	67

Źródło: Dane z Posterunku Policji w Pyzdrach

Na terenie Gminy i Miasta Pyzdry liczba interwencji domowych z roku na rok rosła. W latach 2014-2017 (brak danych za rok 2012 i 2013) odnotowano wzrost o 47 interwencji. Najwięcej interwencji domowych policjanci przeprowadzili w 2017 roku.

3.2.9. Przestępczość

Encyklopedia PWN (Państwowe Wydawnictwo Naukowe) definiuje pojęcie przestępstwa jako „zawinione zachowanie się człowieka, zabronione przez ustawę pod groźbą kary jako społecznie niebezpieczne”, natomiast kodeks karny formułuje je jako: „popęlnienie czynu zabronionego pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia”.

Obydwie definicje wskazują na to, że przestępstwo pociąga za sobą określone sankcje, odciska ono także negatywne piętno na życiu jednostki, a zwłaszcza osób nieletnich. W ostatnich latach zauważalne jest rozprzestrzenianie się tego negatywnego zjawiska, co skłania instytucje do podejmowania działań profilaktycznych w celu jego ograniczenia i eliminowania.

Policja jest organem ścigania, który stoi na straży porządku i bezpieczeństwa. Jest to uzbrojona oraz umundurowana formacja służąca obywatelom, podlegająca ministrowi właściwemu ds. wewnętrznych. Jej głównym celem jest ochrona zdrowia i życia mieszkańców państwa. Również władze gmin i miast są zobowiązane zapewniać obywatelom bezpieczeństwo.

W poniższej tabeli zostały przedstawione dane dotyczące przestępczości na terenie Gminy i Miasta Pyzdry w latach 2012-2017.

Tabela 23. Przestępczość na terenie Gminy i Miasta Pyzdry

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Liczba przestępstw, w tym:	76	74	61	55	58	42
- kradzież rzeczy obcej	5	5	4	2	8	6
- kradzież z włamaniem	3	7	2	3	2	2
- bójki i pobicia	0	0	1	1	2	3
- uszczerbek na zdrowiu	0	1	0	11	3	1

Źródło: Dane z Posterunku Policji w Pyzdrach

Na terenie Gminy i Miasta Pyzdry w roku 2017 odnotowano 42 przestępstwa, co w analizowanym okresie 2012-2017 stanowi spadek liczby przestępstw o 44,74%. W latach tych miały miejsce również kradzieże rzeczy, bójki i pobicia, doprowadzenie do uszczerbku na zdrowiu, kradzieże z włamaniem.

Ze świadczeń MGOPS w Pyzdrach korzystają osoby z problemami z przystosowaniem się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego.

Tabela 24. Osoby korzystające z pomocy społecznej z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego w latach 2015-2017

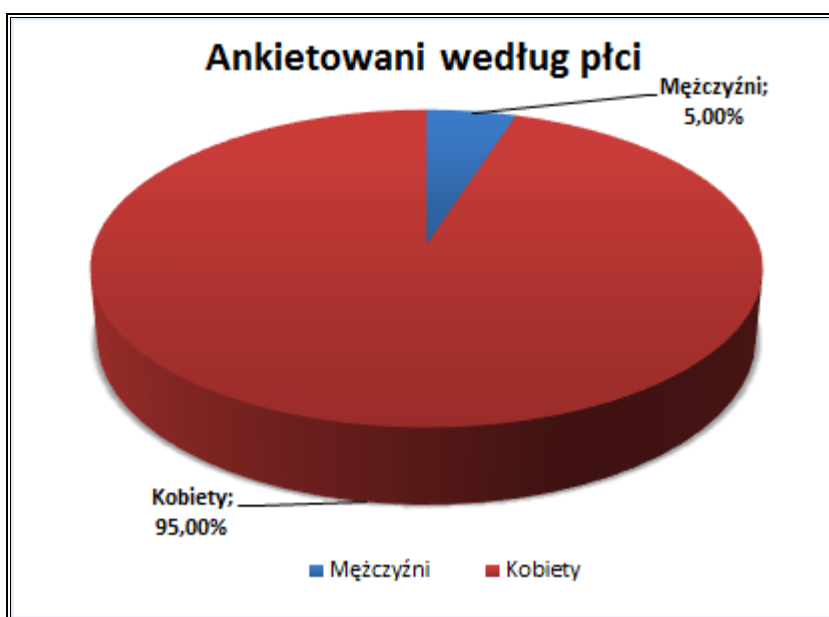
Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba rodzin	4	3	2	1	0	0	0
Liczba osób	6	4	3	1	0	0	0

Źródło: Dane MGOPS w Pyszdrach

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w zakresie trudności przystosowania się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego na terenie Gminy i Miasta Pyszdy w 2018 roku, w porównaniu do roku 2012 zmniejszyła 4-krotnie.

3.3. Wyniki badania ankietowego

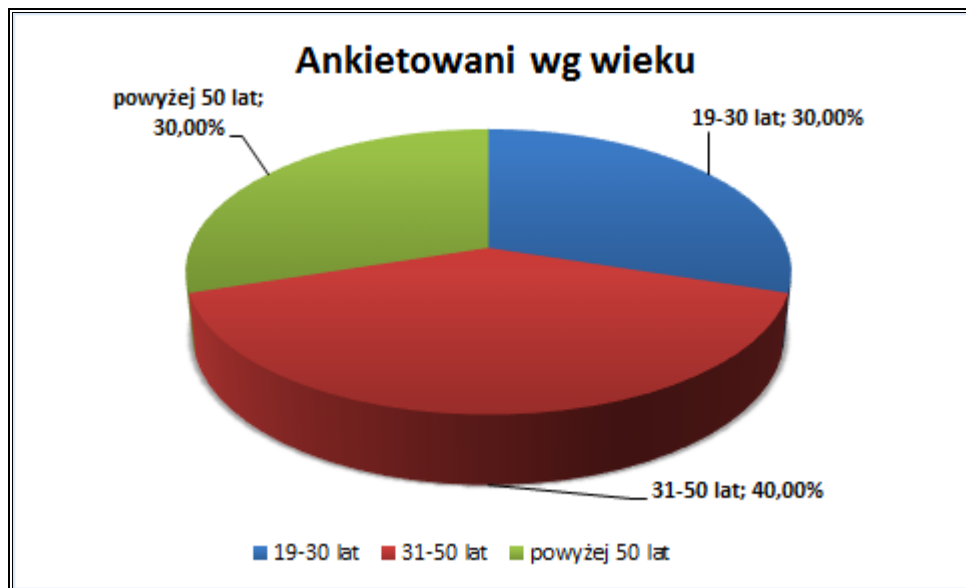
W ankietyzacji dotyczącej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Pyszdy na lata 2019-2023 wzięło udział 21 osób w następujących przedziałach wiekowych: 19-30 lat, 31-50 lat oraz powyżej 50 lat. Respondenci zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na 13 pytań, w tym 12 pytań zamkniętych i jedno otwarte.

Wykres 4. Ankietowani według płci

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ankiety

Zdecydowaną większość respondentów stanowiły kobiety. Ich udział w ogólnej liczbie badanych wynosił 95,00%, zaś udział mężczyzn 5,00%.

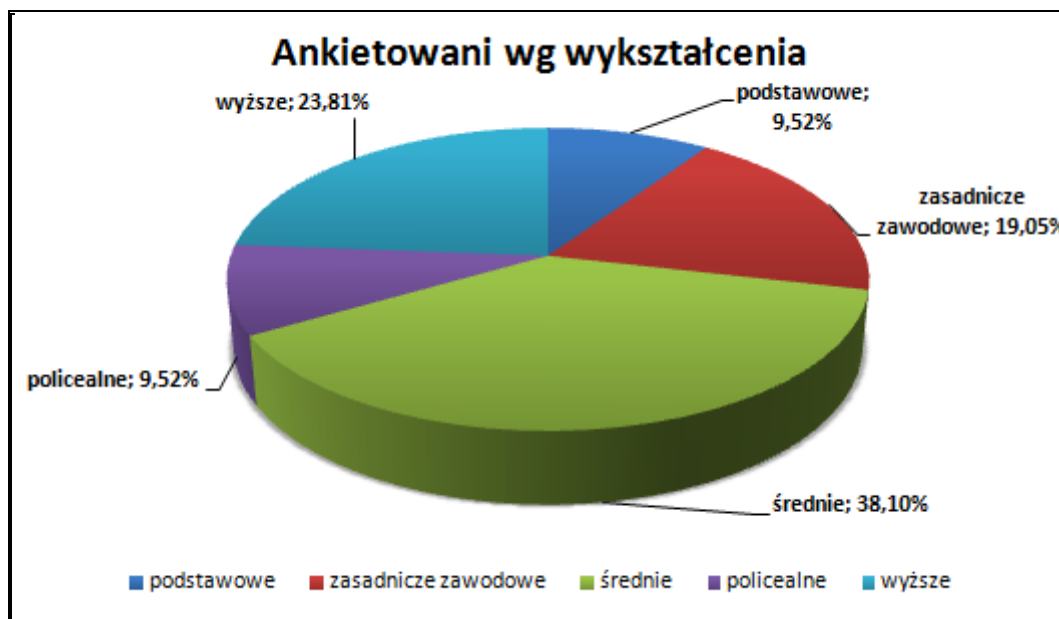
Wykres 5. Ankietowani według wieku



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ankiety

Największy odsetek ankietowanych stanowiły osoby w przedziale wiekowym 31-50 lat (40,00%), kolejną liczną grupą były osoby w przedziale powyżej 50 lat (30,00%) oraz w przedziale 19-30 lat (30,00%). W ankiecie nie brały udziału osoby w wieku do 18 lat.

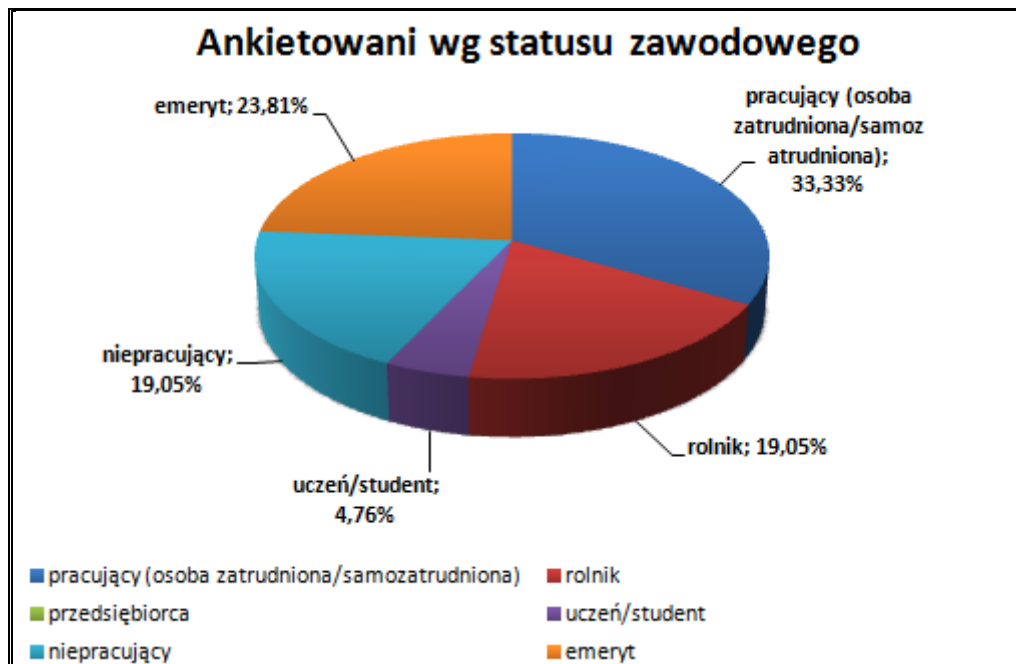
Wykres 6. Ankietyowani według wykształcenia



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ankiety

Największą część respondentów stanowiły osoby z wykształceniem średnim (38,10%). Kolejną grupą były osoby z wykształceniem wyższym (23,81%), a następnie zasadniczym zawodowym (19,05%). Najmniejszą część ankietowanych stanowiły osoby z wykształceniem policealnym (9,52%) oraz podstawowym (9,52%).

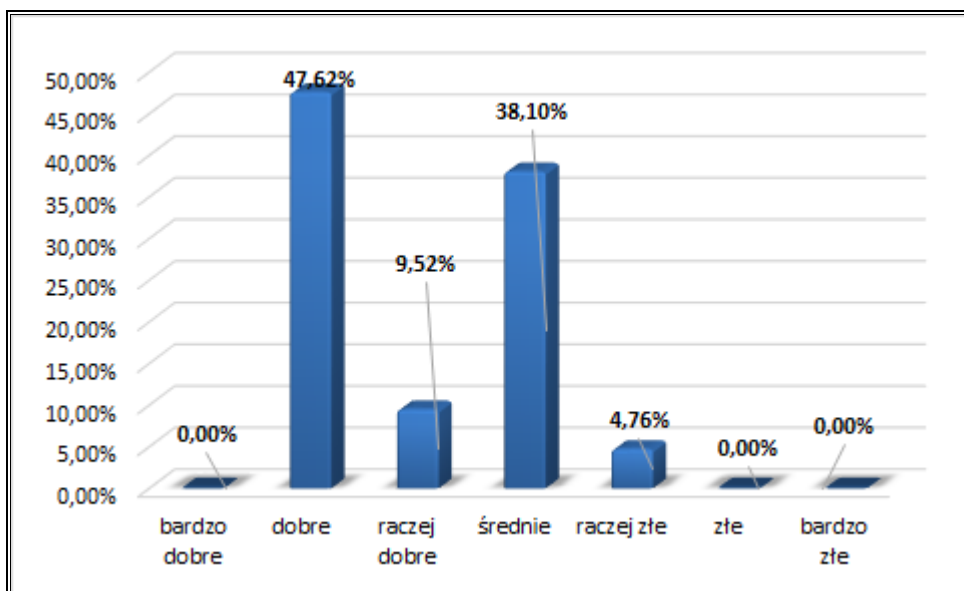
Wykres 7. Ankietowani według statusu zawodowego



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ankiety

Największy odsetek ankietowanych (33,33%) stanowiły osoby pracujące oraz emeryci (23,81%). Mniej licznymi grupami były osoby niepracujące i rolnicy (19,05%) oraz uczniowie/studenci (4,76%). Ankieta nie została wypełniona przez żadnego przedsiębiorcę.

Wykres 8. Ocena aktualnych warunków życia mieszkańców Gminy i Miasta

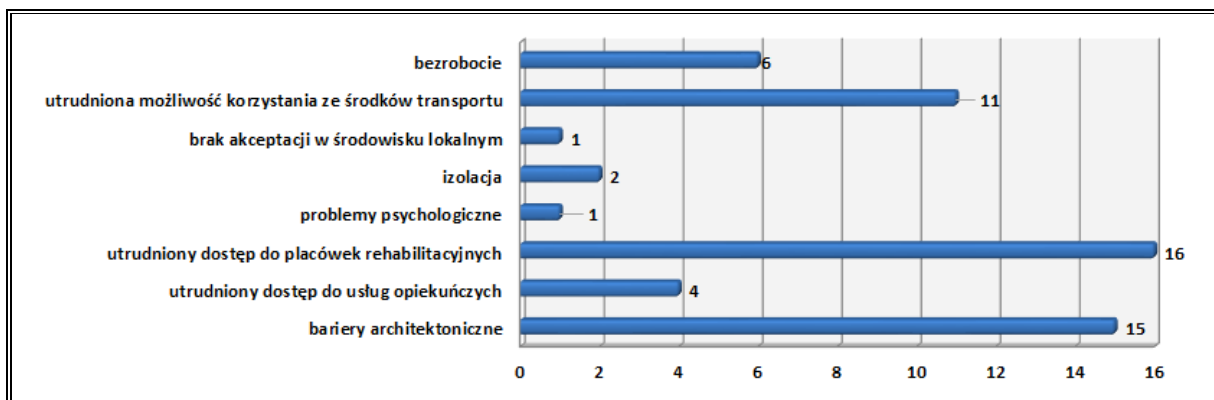


Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ankiety

Największa część ankietowanych (47,62%) określiła aktualne warunki życia mieszkańców na terenie Gminy i Miasta jako dobre lub średnie (38,10%). 9,52% respondentów wskazało, że żyje im się tutaj raczej dobrze, co jest również pozytywną odpowiedzią. Tylko 4,76%

ankietowanych uważa, że warunki życia są raczej złe. Nikt z badanych nie zaznaczył odpowiedzi „bardzo dobre”, „złe” oraz „bardzo złe”.

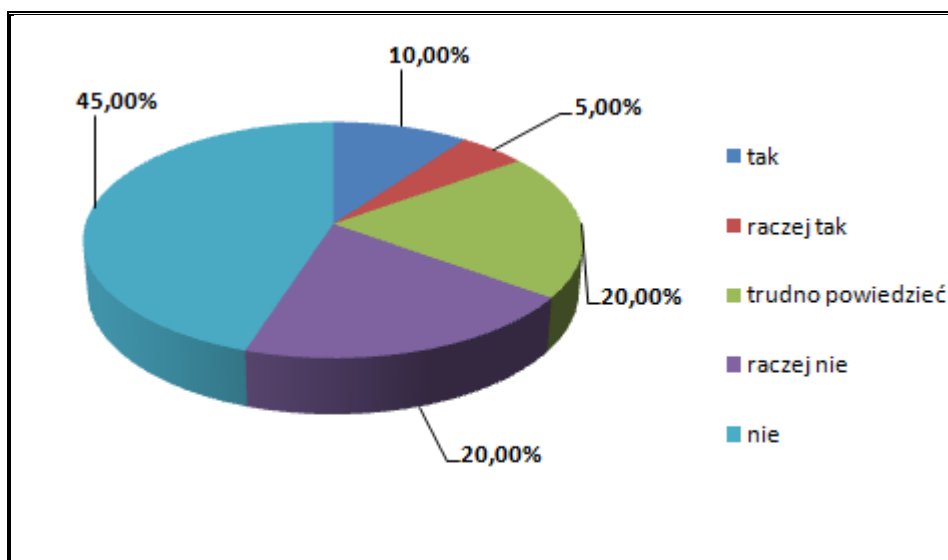
Wykres 9. Problemy społeczne najczęściej spotykające niepełnosprawnych



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ankiety

Niezbędne jest prowadzenie przez Gminę i Miasto działań w zakresie niwelacji barier, z jakimi na co dzień spotykają się osoby z niepełnosprawnościami. Zdaniem większości ankietowanych, największym problemem dotyczącym osoby niepełnosprawne jest utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych, bariery architektoniczne, utrudniona możliwość korzystania ze środków transportu oraz bezrobocie. Najmniej osób wskazało, że do przeszkód z jakimi boryka się ww. grupa osób na terenie Gminy i Miasta należy utrudniony dostęp do usług opiekuńczych, problemy psychologiczne, izolacja i brak akceptacji w środowisku lokalnym.

Wykres 10. Ocena oferty pomocy dla niepełnosprawnych

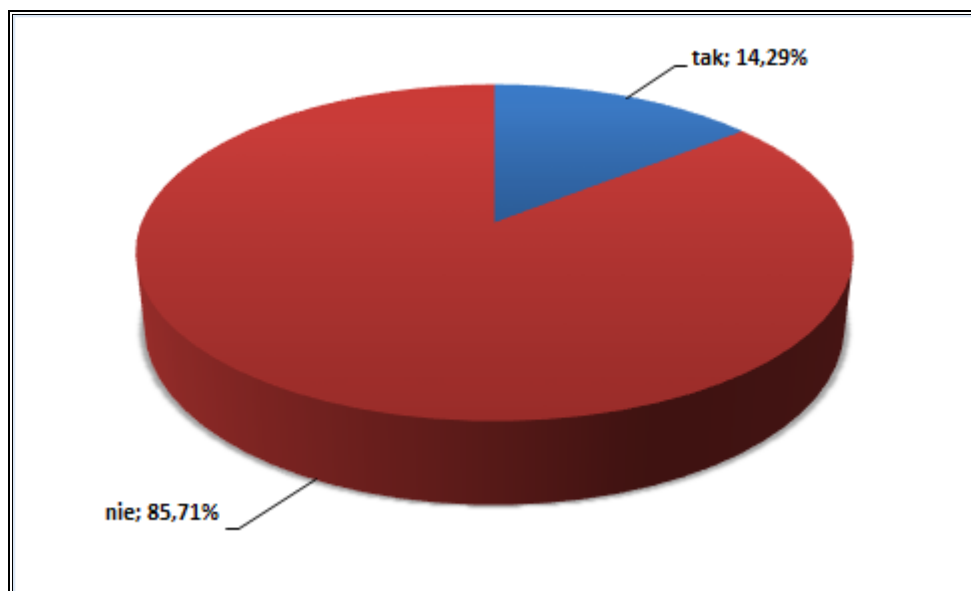


Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ankiety

Największa część respondentów w oceniła ofertę pomocy dla osób niepełnosprawnych na terenie Gminy i Miasta negatywnie. Uważają oni, iż nie jest ona całkowicie wystarczająca lub

raczej nie jest wystarczająca. 20,00% ankietowych wskazało, że nie potrafi wypowiedzieć się na ten temat. Zaledwie tylko 15,00% badanych oceniło ofertę pozytywnie (10,00% jako wystarczającą, a 5% raczej wystarczającą). W związku z powyższym, niezbędne jest przeprowadzenie działań mających na celu poprawę oferty dla osób niepełnoprawnych wpływających na zapewnienie im lepszej jakości życia.

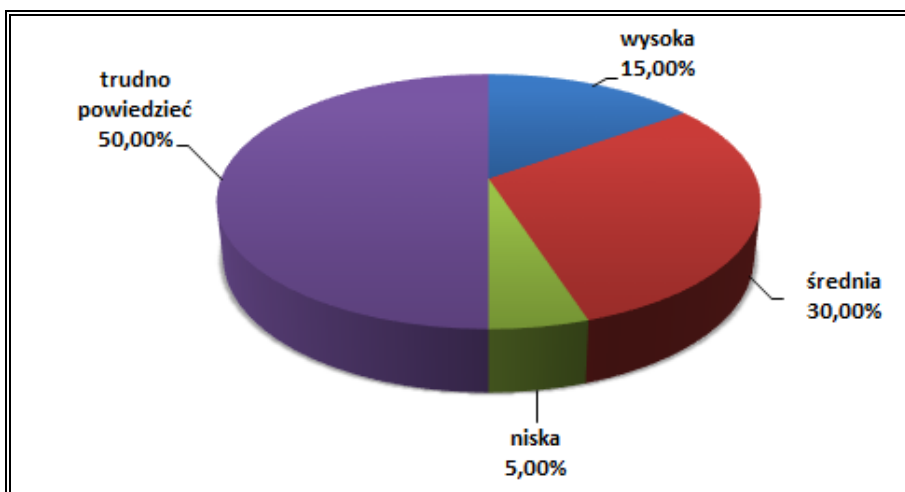
Wykres 11. Ocena dostępu do placówek opieki zdrowotnej na terenie Gminy i Miasta



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ankiety

Większość ankietowanych (85,71%) uważa, że dostęp do placówek opieki zdrowotnej na terenie Gminy i Miasta nie jest wystarczający. Pozostała część 14,29% osób oceniła ten aspekt pozytywnie. Respondenci którzy zaznaczyli odpowiedź przeczącą argumentowali to brakiem placówek specjalistycznych, w tym pediatry, okulisty, ginekologa, kardiologa, neurologa oraz geriatry.

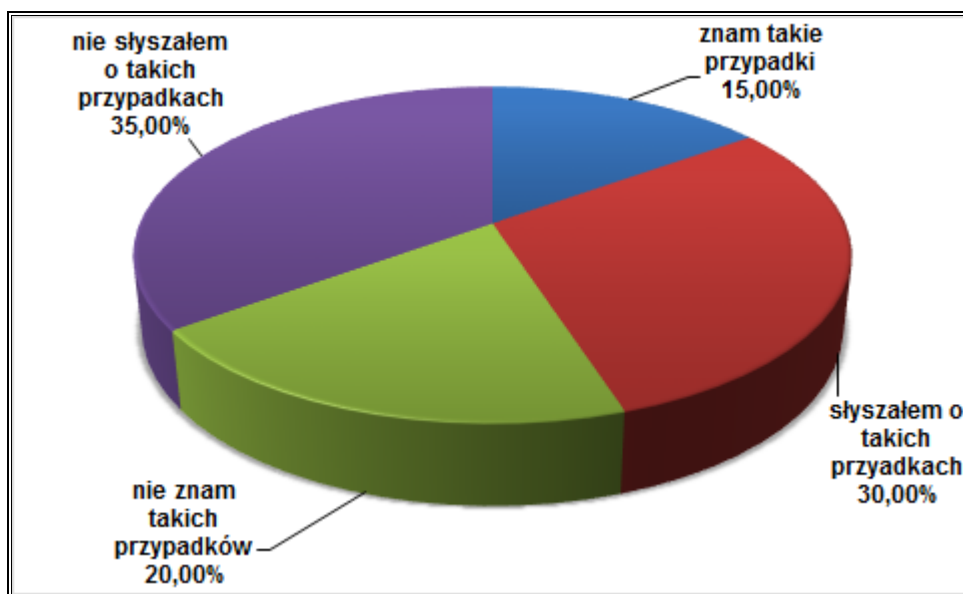
Wykres 12. Skala problemu uzależnień na terenie Gminy i Miasta



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ankiety

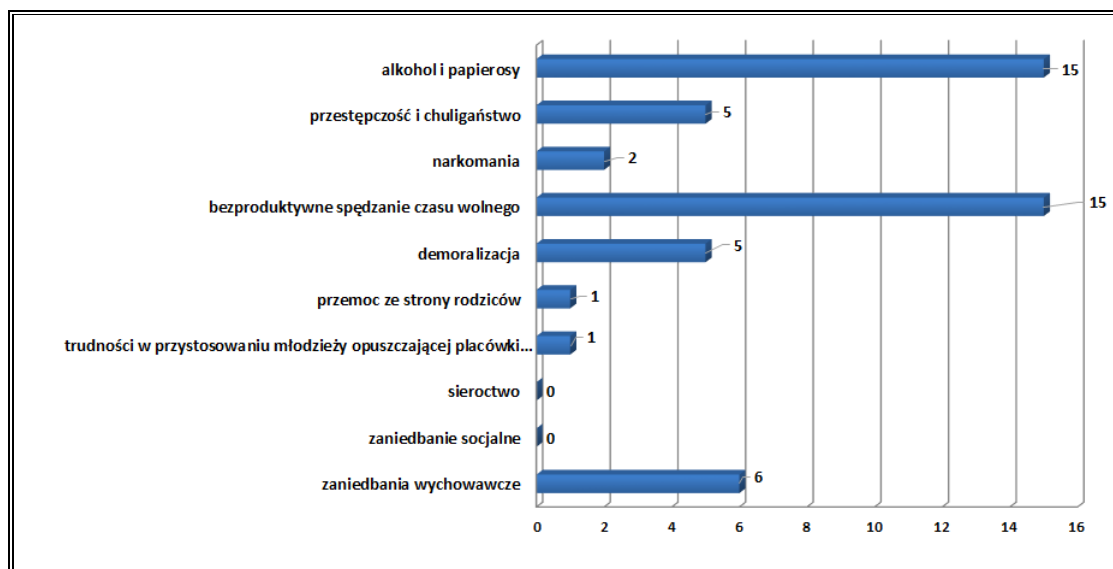
Kolejne pytanie w kwestionariuszu ankietowym dotyczyło skali problemu uzależnień na terenie Gminy i Miasta. Największy odsetek ankietowanych (50,00%) wskazał, że trudno wypowiedzieć się im w tym temacie. Jednakże duża też część uważa, że problem ten kształtuje się na średnim poziomie (30,00%). Skalę tego zjawiska jako wysoką oceniło 15,00% ogółu ankietowanych. Pozostałe 5,00% osób stwierdziło, że wymiar tego problemu jest niewielki.

Wykres 13. Zjawisko przemocy domowej na terenie Gminy i Miasta



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ankiety

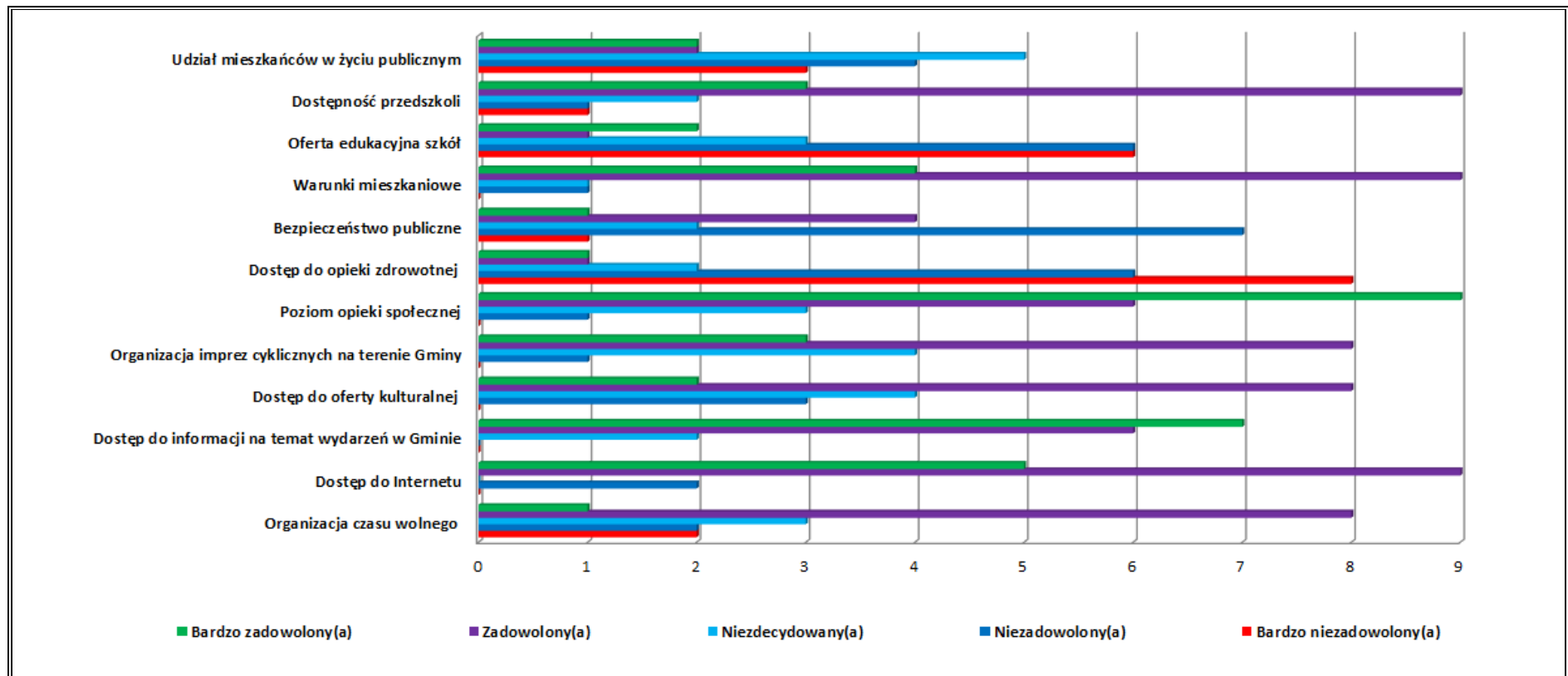
Na pytanie dotyczące występowania zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy i Miasta, większa część ankietowanych (35,00%) stwierdziła, że nie słyszała o takich przypadkach. Jednak duża też część (30,00% badanych) wskazała, że słyszała o takich przypadkach. 20,00% osób stwierdziła, że nie zna takich przypadków, a najmniejsza grupa (15,00%) wskazała, że zna takie przypadki.

Wykres 14. Najczęściej dostrzegane zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ankiety

Kolejne pytanie miało na celu określenie negatywnych zjawisk, na które podatne są dzieci i młodzież na terenie Gminy i Miasta. Największa część ankietowanych wskazała na spożywanie alkoholu i papierosów oraz bezproduktywne spędzanie czasu wolnego. Mniej ankietowanych opowiedziało się na występujące zjawiska związane z zaniedbaniem wychowawczym, demoralizacją, przestępczością i chuligaństwem, narkomanią, przemocą ze strony rodziców oraz trudnościami w przystosowaniu młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze. Ankietowani nie zauważyli problemu sieroctwa oraz zaniedbania socjalnego.

Wykres 15. Zadowolenie z następujących warunków życia w Gminie i Mieście



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ankiety

Na pytanie dotyczące poszczególnych kwestii wpływających na jakość życia mieszkańców na terenie Gminy i Miasta ankietowani w większości stwierdzili, że są zadowoleni z dostępu do Internetu, organizacji czasu wolnego, dostępu do oferty kulturalnej oraz do informacji na temat wydarzeń na obszarze Gminy i Miasta oraz organizacji imprez cyklicznych, poziomu opieki społecznej, warunków mieszkaniowych oraz dostępności przedszkoli. Niezadowolenie wśród ankietowanych występuje głównie w sprawach dotyczących oferty edukacyjnej szkół oraz bezpieczeństwa publicznego.

Czynności mogące przeciwdziałać negatywnym zjawiskom na terenie Gminy i Miasta w następujących obszarach:

Działania w zakresie wsparcia ubogich:

Jako działania mogące przeciwdziałać negatywnym zjawiskom na terenie Gminy i Miasta w zakresie wsparcia ubogich ankietowani wskazywali przede wszystkim na utworzenie nowych miejsc pracy, organizację kursów i szkoleń, zwiększenie darowizn w postaci żywności oraz utworzenie bonów na zakupy dla ubogich.

Działania w zakresie poprawy sytuacji niepełnosprawnych:

Zdaniem ankietowanych działaniami, jakie powinny zostać podjęte w zakresie poprawy sytuacji osób z niepełnosprawnością są: likwidowanie barier architektonicznych, pozyskiwanie pieniędzy na rzecz osób niepełnosprawnych, utworzenie miejsc pracy, montaż wind oraz utworzenie domu dziennego pobytu.

Działania w zakresie poprawy dostępu do służby zdrowia:

Ankietowani wskazali, że kluczowym działaniem w zakresie poprawy dostępu do służby zdrowia jest zatrudnienie lekarzy specjalistów oraz utworzenie placówek rehabilitacyjnych.

Działania na rzecz osób starszych:

Jako działania przeciwdziałające negatywnym zjawiskom w zakresie osób starszych wskazano przede wszystkim organizację czasu wolnego, utworzenie klubu seniora, zwiększenie pomocy opieki społecznej, tańsze leki, ułatwienie dostępności do rehabilitacji, zatrudnienie specjalistów dla osób starszych, uruchomienie usług gastronomicznych oraz zatrudnienie gastrologa.

Działania w zakresie bezpieczeństwa:

Zdaniem respondentów na terenie Gminy i Miasta Pyszdy w celu poprawy bezpieczeństwa powinna zostać zwiększona liczba jednostek patrolujących Gminę i Miasto, powinny zostać zamontowane nowe kamery. Ankietowani uważają również, że budowa rond oraz szkolenia dzieci

w zakresie własnego bezpieczeństwa również miałyby duży wpływ na poprawę bezpieczeństwa.

3.4. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jedną z najczęściej stosowanych i najprostszych technik analitycznych. Skrót SWOT pochodzi od czterech angielskich słów: **Strenghts** (silne strony), **Weaknesses** (słabe strony), **Opportunities** (szanse), **Threats** (zagrożenia).

Powyższe pojęcia należy rozumieć następująco:

- SZANSE – zewnętrzne zjawiska i tendencje, które mają miejsce w otoczeniu, a odpowiednio wykorzystane będą impulsem rozwoju oraz osłabiają występujące niekorzystne zjawiska.
- ZAGROŻENIA – wszystkie zewnętrzne zjawiska uznawane jako bariery dla rozwoju Gminy i Miasta, utrudnienia, dodatkowe koszty działania. Istnienie zagrożeń musi być przy planowaniu podejmowanych działań.
- MOCNE STRONY – zalety wynikające z uwarunkowań wewnętrznych Gminy i Miasta, które w pozytywny sposób wyróżniają je spośród innych. Mocne strony mogą być zarówno obiektywnie dane przez naturę, jak i być zasługą lokalnej społeczności.
- SŁABE STRONY – stanowią konsekwencję ograniczeń zasobów i niedostatecznego ukształtowania uwarunkowań wewnętrznych. Mogą one dotyczyć całej Gminy i Miasta, jak i jej części.

Prawidłowa diagnoza poszczególnych okoliczności pozwoli na osiągnięcie celów, którym służy analiza SWOT. Celem tym jest:

- unikanie zagrożeń,
- wykorzystywanie szans,
- wzmacnianie słabych stron,
- opieranie się na mocnych stronach.

Poniżej przedstawiono dwie tabele analizy SWOT. W jednej prezentowane są mocne i słabe strony Gminy i Miasta Pyzdry, w drugiej zaś szanse i zagrożenia. Z uwagi na zagadnienie przygotowywanego dokumentu z zakresu polityki społecznej zagadnienia ujęte w tabelach zredukowano do kwestii mających wpływ na politykę społeczną.

Tabela 25. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• działalność MGOPS, który umożliwia osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, wsparcie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz ich integracji ze środowiskiem; • spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej; • spadek liczby osób bezrobotnych na terenie Gminy i Miasta; • zapewniony dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej; • spadek liczby osób korzystających z pomocy z powodu ubóstwa; • zmniejszenie liczby osób i rodzin borykających się z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego; • wzrost liczby przedsiębiorstw;	• niekorzystne zjawiska demograficzne – starzejące się społeczeństwo, wysoki odsetek osób w wieku poprodukcyjnym; • niechęć mieszkańców do podejmowania pracy; • ograniczony budżet; • występowanie barier architektonicznych utrudniających osobom niepełnosprawnym dostęp do podstawowych dóbr i usług; • brak instytucjonalnego wsparcia tj. Dom Dziennego Pobytu, Kluby Seniora; • utrudniony dostęp do lekarzy, placówek rehabilitacyjnych.
Szanse	Zagrożenia
• dotacje z Unii Europejskiej przyznawane w ramach funduszy pomocowych; • utrzymanie się pozytywnych trendów dotyczących podnoszenia poziomu wykształcenia wśród mieszkańców; • efekty realizowanych w skali krajowej, wojewódzkiej i powiatowej programów w zakresie polityki społecznej, koordynacja tych działań;	• starzenie się społeczeństwa; • konkurencja pomiędzy gminami w zabieganiu o środki pomocowe oraz lokalizację inwestycji; • rozwarstwianie się społeczeństwa, podział na biednych i bogatych; • bierność i pasywność osób objętych pomocą społeczną, nasilanie się postaw roszczeniowych.

Źródło: Opracowanie własne

4. Prognoza zmian w zakresie objętym strategią

Prognoza obejmuje informacje o zasobach, potrzebach, problemach danej społeczności lokalnej, które:

- są wynikiem analizy danych opisujących stan społeczności lokalnej w ostatnich latach,
- biorą pod uwagę tendencje rozwojowe właściwe dla danego kraju, regionu oraz owej społeczności,
- dotyczą okresu, w którym będzie realizowana Strategia, czyli lata 2019-2023.

4.1. Prognoza demograficzna

PROGNOZA PRZYROSTU NATURALNEGO

Na podstawie *Prognozy dla Gminy i Miasta Pyzdry* opracowanej przez GUS prognozuje się, że w latach 2019-2023 liczba urodzeń żywych przyjmie trend malejący. W analizowanych latach będzie występował ujemny przyrost naturalny.

Tabela 26. Prognoza przyrostu naturalnego dla Gminy i Miasta Pyzdry do 2023 roku

Lata	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
2019	73	72	1
2020	71	71	0
2021	70	71	-1
2022	68	70	-2
2023	68	69	-1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognozy ludności dla gmin opracowanej przez GUS

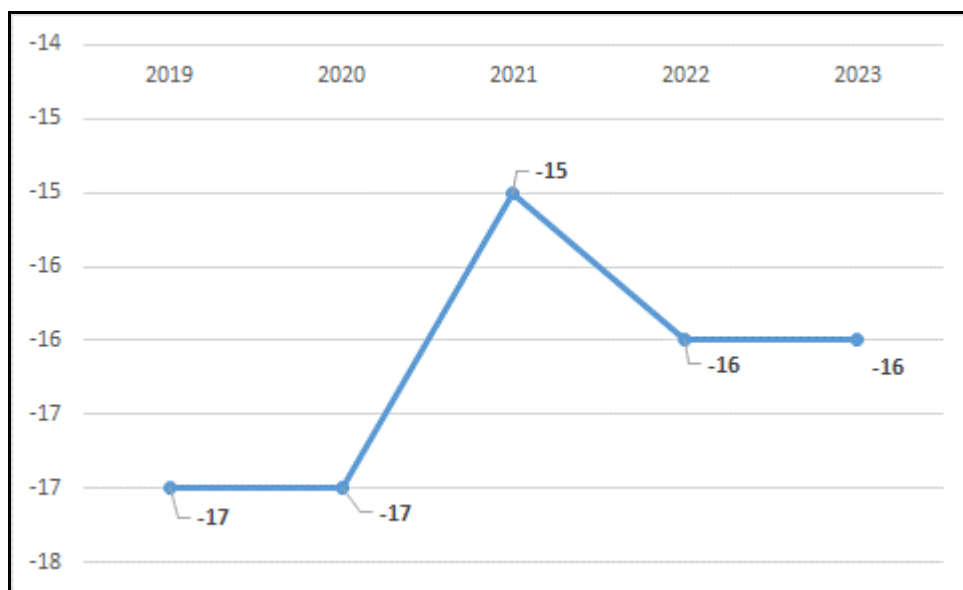
PROGNOZA SALDA MIGRACJI

Zgodnie z prognozą do 2023 roku, liczba osób napływających, jak i odpływających będzie maleć. Prognozuje się, że saldo migracji będzie przyjmowało wartości ujemne.

Tabela 27. Prognoza salda migracji dla Gminy i Miasta Pyzdry do 2023 roku

Lata	Napływy	Odpływy	Saldo migracji
2019	63	80	-17
2020	62	79	-17
2021	62	77	-15
2022	61	77	-16
2023	60	76	-16

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognozy ludności dla gmin opracowanej przez GUS

Wykres 16. Prognoza salda migracji dla Gminy i Miasta Pызdry do 2023 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognozy ludności dla gmin opracowanej przez GUS

PROGNOZA LUDNOŚCI

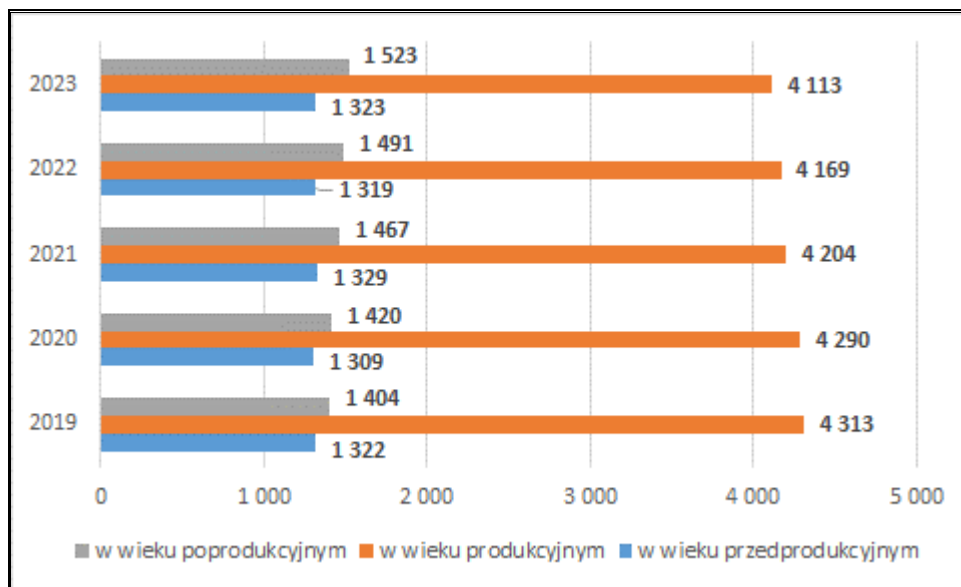
Na podstawie prognozy GUS ludności gmin na lata 2017-2030 przyjęto prognozę liczby mieszkańców Gminy i Miasta Pызdry w latach 2019 - 2023.

Tabela 28. Prognoza liczby ludności Gminy i Miasta Pызdry w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny do 2023 r.

Lata	Liczba ludności			
	Ogółem	w wieku przedprodukcyjnym	w wieku produkcyjnym	w wieku poprodukcyjnym
2019	7 039	1 322	4 313	1 404
2020	7 019	1 309	4 290	1 420
2021	7 000	1 329	4 204	1 467
2022	6 979	1 319	4 169	1 491
2023	6 959	1 323	4 113	1 523

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognozy ludności dla gmin opracowanej przez GUS

W analizowanych latach liczba osób w wieku produkcyjnym i będzie malała, w wieku poprodukcyjnym rosla, a w wieku przedprodukcyjnym będzie się wahać. Ponadto w 2023 roku w stosunku do 2019, prognozowany jest spadek liczby ludności o 1,14%

Wykres 17. Prognoza liczby ludności Gminy i Miasta Pyszdy w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny do 2023 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognozy ludności dla gmin opracowanej przez GUS

W poniższej tabeli przedstawiono bardziej szczegółową prognozę ludności mieszkańców Gminy i Miasta Pyszdy pod względem struktury wiekowej mieszkańców.

Tabela 29. Prognoza struktury wiekowej mieszkańców Gminy i Miasta Pyszdy do 2023 roku

Wyszczególnienie	0-14	15-59	60+	65+	80+
2019	1 122	4 271	1 646	1 173	271
2020	1 128	4 212	1 679	1 195	266
2021	1 106	4 180	1 714	1 236	263
2022	1 081	4 168	1 730	1 261	262
2023	1 080	4 128	1 751	1 300	260

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognozy ludności dla gmin opracowanej przez GUS

PROGNOZA WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW

Jednym z czynników, który ustala rozwój społeczeństwa jest wzrost poziomu wykształcenia. W ciągu dziewięciu lat, które dzielą spisy powszechne możemy zauważyć dynamiczne zmiany, które zdecydowanie miały wpływ na transformację w strukturze ludności wg poziomu wykształcenia.

Widoczne są tendencje wśród mieszkańców Gminy i Miasta Pyszdy do podwyższania i uzupełniania wykształcenia. Na tej podstawie można wywnioskować, że dane określające poziom wykształcenia będą progresywne.

4.2. Prognoza zmian

Przewiduje się, że konsekwencją realizacji działań ujętych w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie i Mieście Pызdry na lata 2019-2023” będzie wzrost zaufania obywateli zamieszkujących obszar Gminy i Miasta w stosunku do placówek pomocowych oraz zmniejszenie obszarów, w których występują problemy społeczne, szczegółowo określone w rozdziale 3.2. niniejszej Strategii.

Tabela 30. Prognoza zmian problemów społecznych na terenie Gminy i Miasta w wyniku realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Problem społeczny	Prognoza zmian
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz przemoc w rodzinie	– spadek liczby rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, – spadek liczby rodzin objętych pomocą asystenta rodziny, – realizacja projektów mających na celu ochronę życia rodzin oraz rozwój specjalistycznego dla nich wsparcia, – prowadzenie kampanii informacyjnych promujących odpowiedzialne rodzicielstwo, – poprawa dostępności do specjalistycznego poradnictwa w zakresie problemów opiekuńczo-wychowawczych, – zwiększenie dostępu do udziału w zajęciach świetlic środowiskowych dla dzieci z całego terenu Gminy i Miasta,
Niepożądane zjawiska społeczne	– rozwój społecznej świadomości na temat zjawiska przemocy w rodzinie, – zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy psychologicznej dla rodzin dotkniętych przemocą, – zmniejszenie liczby przestępstw na terenie Gminy i Miasta, – eliminowanie aktów wandalizmu i chuligaństwa poprzez odpowiednie zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, – zwiększenie aktywności służb publicznych w przeciwdziałaniu przestępczości,
Bezrobocie	– spadek liczby osób bezrobotnych poprzez wzrost aktywizacji zawodowej, – wzrost liczby miejsc pracy w wyniku powstawania nowych podmiotów gospodarczych i rozwoju ekonomii społecznej, – poprawa dostępu do usług świadczonych przez PUP, – zwiększenie szans osób bezrobotnych na znalezienie zatrudnienia poprzez odpowiednie dostosowanie ich kwalifikacji do wymagań rynku pracy, – wzrost kompetencji i potencjału osób, które ubiegają się o zatrudnienie,
Ubóstwo	– poprawa warunków życia mieszkańców Gminy i Miasta i spadek liczby rodzin ubogich, – zapewnienie odpowiednich warunków bytowych osobom i rodzinom potrzebującym, – zwiększenie dostępu do rynku pracy, – rozszerzenie działań w formie pracy socjalnej i kontraktów socjalnych,
Uzależnienia	– zmniejszenie liczby osób dotkniętych uzależnieniami, – wzrost liczby zrealizowanych programów profilaktycznych dotyczących uzależnień, – rozwój specjalistycznego poradnictwa,

Problem społeczny	Prognoza zmian
	– zwiększenie dostępności do poradnictwa w zakresie uzależnień,
Bezdomność	– spadek liczby osób bezdomnych, – spadek liczby osób narażonych na bezdomność z powodu bezrobocia, ubóstwa poprzez działania na rzecz pobudzania aktywności zawodowej i rozwoju kwalifikacji,
Niepełnosprawność	– powstawanie kolejnych organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych, – podniesienie jakości życia osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier architektonicznych w miejscach publicznych, – pobudzenie zaangażowania osób niepełnosprawnych w życie społeczne i zawodowe, – zwiększenie zatrudnienia osób z niepełnosprawnością, – zwiększenie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
Starość	– poprawa jakości i dostępności opieki zdrowotnej dla osób starszych, – wzrost aktywności osób starszych poprzez zapewnienie im dostępu do rekreacji, kultury i wypoczynku, – powstawanie środowiskowych form opieki dla osób starszych, w tym tworzenie domów pomocy społecznej, – wzrost liczby osób zatrudnionych przez GOPS sprawujących opiekę nad osobami starszymi, – rozwój wolontariatu na rzecz pomocy seniorom.

Źródło: Opracowanie własne

Zmiany, które się prognozuje będą możliwe do uzyskania poprzez współdziałanie instytucji i organizacji pozarządowych, które funkcjonują dla dobra mieszkańców Gminy i Miasta w sferze scalania społeczności lokalnej, zwyczajki aktywności i pomocy społecznej.

5. Wizja rozwoju społecznego i cele strategiczne

Przeprowadzona powyżej diagnoza społeczna w obszarze problemów społecznych oraz prognoza zmian w zakresie objętym strategią, pozwoliły na określenie **wizji rozwoju społecznego** niniejszej Strategii, którym jest:

„GMINA I MIASTO PYZDRY ZAPEWNIĄ ZINTEGROWANY SYSTEM WSPARCIA SPOŁECZNEGO, WSPIERA OSOBY WYKLUCZONE SPOŁECZNIE I TWORZY OPTYMALNE WARUNKI DLA FUNKCJONOWANIA MIESZKAŃCÓW”

Wizja, która została przedstawiona powyżej zawiera w swoim zakresie kwestie problemowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych i jej adresatami są wszyscy mieszkańcy Gminy i Miasta, zarówno ci, których dotyczą problemy społeczne związane głównie z marginalizacją i izolacją z życia społecznego, jak i przyszli mieszkańcy Gminy i Miasta Pyszdy.

W oparciu o dokonaną analizę SWOT, dotychczasowe doświadczenia pracowników OPS oraz rzeczywiste potrzeby społeczne, wytypowano **8 problemowych obszarów priorytetowych**:

- I. **Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.**
- II. **Przemoc w rodzinie.**
- III. **Przestępczość.**
- IV. **Bezrobocie.**
- V. **Ubóstwo.**
- VI. **Uzależnienia.**
- VII. **Bezdomność.**
- VIII. **Problemy osób przewlekle chorych, osób niepełnosprawnych i chorych psychicznie.**
- IX. **Problemy osób starszych.**

Dla każdego z ww. obszarów priorytetowych wyznaczono **cele strategiczne**, które ułatwią realizację wizji rozwoju.

Tabela 31. Cele strategiczne SRPS

L.p.	OBSZAR PRIORYTETOWY	CELE STRATEGICZNE
I.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	Cel strategiczny 1. Wspomaganie prawidłowego funkcjonowania rodzin ze szczególnym uwzględnieniem rodzin mających trudności w wypełnianiu swoich podstawowych funkcji.
II.	Przemoc w rodzinie	Cel strategiczny 2. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy.
III.	Przestępczość	Cel strategiczny 3. Rozwijanie współpracy interdyscyplinarnej w kierunku profilaktyki przestępczości.
IV.	Bezrobocie	Cel strategiczny 4. Przeciwdziałanie i łagodzenie skutków bezrobocia.
V.	Ubóstwo	Cel strategiczny 5. Pomoc osobom ubogim i rozwijanie działań na rzecz ograniczenia ubóstwa.
VI.	Uzależnienia	Cel strategiczny 6. Wspieranie osób w walce z uzależnieniem.
VII.	Bezdomność	Cel strategiczny 7. Wspieranie i pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością.
VIII.	Problemy osób przewlekle chorych, osób niepełnosprawnych i chorych psychicznie	Cel strategiczny 8. Wspieranie osób przewlekle chorych, niepełnosprawnych i chorych psychicznie w integracji i funkcjonowaniu w środowisku społecznym i zawodowym.
IX.	Problemy osób starszych	Cel strategiczny 9. Zapewnienie pomocy i poprawa warunków funkcjonowania osób starszych w społeczności

L.p.	OBSZAR PRIORYTETOWY	CELE STRATEGICZNE
		lokalnej.

6. Kierunki niezbędnych działań

Aby efektywnie urzeczywistniać Strategię, niezbędne jest wskazanie zasadniczych działań w ramach skonkretyzowanych celów strategicznych. Owe działania zawierają cele operacyjne.

Tabela 32. Kierunki niezbędnych działań

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań
Cel strategiczny 1. Wsparcie prawidłowego funkcjonowania rodzin ze szczególnym uwzględnieniem rodzin mających trudności w wypełnianiu swoich podstawowych funkcji.	1. Wsparcie rodziny w ponoszeniu kosztów utrzymania i wychowania dzieci w rodzinie. 2. Wsparcie rodziny w środowisku oraz pomoc rodzinom w przezwyciężeniu trudności opiekuńczo – wychowawczych. 3. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodzin.
Cel strategiczny 2. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy.	1. Stworzenie jednolitego systemu wsparcia. 2. Podnoszenie poziomu kompetencji przedstawicieli podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy.
Cel strategiczny 3. Rozwijanie współpracy interdyscyplinarnej w kierunku profilaktyki przestępczości.	1. Współorganizowanie szerokiego zakresu działań informacyjnych i prewencyjnych, mających na celu zwiększenie poczucia bezpieczeństwa publicznego wśród mieszkańców gminy.
Cel strategiczny 4. Przeciwdziałanie i łagodzenie skutków bezrobocia.	1. Wsparcie i rozwój aktywności społeczno-zawodowej osób bezrobotnych. 2. Wsparcie i rozwój ekonomii społecznej.
Cel strategiczny 5. Pomoc osobom ubogim i rozwijanie działań na rzecz ograniczenia ubóstwa.	1. Udzielanie pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych osobom potrzebującym. 2. Kreowanie i realizacja programów na rzecz pomocy osobom żyjącym w ubóstwie.
Cel strategiczny 6. Wsparcie osób uzależnionych.	1. Prowadzenie działań profilaktycznych z zakresu uzależnień. 2. Zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych używek. 3. Wsparcie działalności instytucji i stowarzyszeń działających na rzecz osób uzależnionych.
Cel strategiczny 7. Wsparcie i pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością.	1. Zaspokajanie niezbędnych potrzeb bytowych osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością. 2. Zapobieganie dalszemu rozwojowi problemu bezdomności.
Cel strategiczny 8. Wsparcie osób przewlekle chorych, niepełnosprawnych i chorych psychicznie w integracji i funkcjonowaniu w środowisku społecznym i zawodowym.	1. Podniesienie integracji osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej. 2. Zwiększenie pomocy na rzecz osób niepełnosprawnych.
Cel strategiczny 9. Zapewnienie	1. Rozwój środowiskowych form opieki dla osób starszych

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań
pomocy i poprawa warunków funkcjonowania osób starszych w społeczności lokalnej.	oraz wolontariatu na rzecz pomocy seniorom. 2. Zwiększenie aktywności społecznej osób starszych.

Źródło: Opracowanie własne

7. Sposób realizacji strategii oraz jej ramy finansowe

Sposób realizacji Strategii

Realizowanie zarządzeń Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych należy do obowiązku władzy wykonawczej Gminy i Miasta. Koordynatorem urzeczywistniania celów wskazanych w Strategii jest Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pyzdrach, natomiast wszystkie podmioty, które realizują zadania Gminy i Miasta będą uczestniczyć w realizacji założeń.

Wsparcia i pomocy można także oczekiwać od niżej wymienionych instytucji, które działają na terenie Gminy i Miasta:

- Posterunek Policji w Pyzdrach,
- Powiatowego Urzędu Pracy we Wrześni,
- Placówek kulturalnych i sportowych,
- Szkół i placówek oświatowo – wychowawczych.

Niniejsza Strategia będzie również wdrażana za pomocą realizacji miejskich programów i projektów wykonywanych przez wyżej wymienione podmioty i instytucje korelujące na poziomie Gminy i Miasta. Do programów i instrumentów służących do wprowadzania Strategii należą: „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Pyzdry na rok 2018”, „Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Pyzdry na 2018 rok”, „Program współpracy Gminy i Miasta Pyzdry z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2019 rok”, „Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Pyzdry w latach 2016-2018”, oraz „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2025”.

Działania przedstawione w niniejszej Strategii mogą być urzeczywistniane na różnych poziomach – zaczynając od realizacji działania przez MGOPS lub inne podmioty, poprzez współpracę partnerską, aż po zlecenie realizowania zadań publicznych podmiotom zewnętrznym, których tryb jest określony przepisami prawa.

Programy i projekty muszą być analogiczne z założeniami Strategii oraz tak zaplanowane, by zawierały się w strukturze celów strategicznych, zaś rezultaty realizacji programu lub projektu wpływały na osiągnięcie wizji.

Ramy finansowe Strategii

Jednym z najważniejszych warunków realizacji celów zawartych w każdej strategii jest jej finansowanie. Zakłada się, że ramy finansowe *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie i Mieście Pyszdy* obejmują lata 2019-2023, gdyż w tym okresie będą realizowane w sposób stały zdefiniowane cele strategiczne i operacyjne.

Przewiduje się, że realizacja proponowanych celów i działań nastąpi przy wykorzystaniu następujących źródeł finansowania:

- środki własne pochodzące z budżetu Gminy i Miasta finansowane z jego dochodów;
- środki przekazane Gminie i Miastu z budżetu państwa (dotacje);
- środki funduszu krajowego;
- projekty systemowe i konkursowe w ramach środków rządowych, ministerialnych oraz Unii Europejskiej;
- środki pochodzące z funduszy pomocowych Unii Europejskiej (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny).

8. Monitoring i wskaźniki pomiaru stopnia realizacji strategii

Realizacja Strategii będzie monitorowana w oparciu o założone wskaźniki obserwacji, w tym, m.in.:

1. w obszarze społecznym:

- struktura demograficzna mieszkańców;
- przyrost naturalny;
- saldo migracji;
- liczba beneficjentów pomocy społecznej;
- powody korzystania z pomocy;
- formy udzielanej pomocy.

2. w obszarze gospodarczym:

- liczba funkcjonujących podmiotów gospodarczych;
- liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych.

Ponadto monitorowana będzie liczba programów i projektów przyjętych do realizacji, a także ilość środków finansowych przeznaczonych na poszczególne działania zaplanowane w strategii.

Dane do pomiaru wskaźników pozyskiwane będą głównie z następujących źródeł:

- danych statystycznych GUS,
- Urzędu Miejskiego w Pyzdrach,

- Powiatowego Urzędu Pracy we Wrześni,
- Sprawozdań MGOPS w Pызdrach z realizacji programów i projektów.

Monitorowanie umożliwi:

- aktualną ocenę wykonywania programów, osiągania celów i realizacji zadań,
- prognozowanie możliwych zmian warunków realizacji,
- podjęcie czynności naprawczych i zabezpieczających,
- informowanie lokalnej społeczności o osiągniętych efektach.

Zadaniem Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pызdrach będzie sporządzanie co najmniej raz na dwa lata raportów monitoringowych, które ukażą stan realizacji Strategii. Będą one wykonywane na podstawie danych znajdujących się w sprawozdaniach częściowych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w wykonanie Strategii i przekazywanych do Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Rezultaty raportu winny eksponować na podejmowanie działań, których celem będzie zniwelowanie bądź usunięcie nieprawidłowości na etapie wdrażania Strategii. Co więcej, raport będzie stanowił podstawę do wszelkich prac aktualizacyjnych i składania sugestii adaptacji zapisów Strategii w stosunku do zachodzących zmian społeczno-gospodarczych na terenie Gminy i Miasta Pызdry.

Wyznacznikiem realizacji celów strategicznych będzie przede wszystkim stopień zadowolenia osób mieszkających na terenie Gminy i Miasta z jakości życia. Owa jakość będzie sprawdzana na podstawie weryfikatorów zawartych w tabeli poniżej. Oprócz tego wskaźnikiem będzie również zmniejszająca się liczba beneficjentów pomocy oraz zmniejszanie się strumienia środków na bezpośrednie wsparcie osób, które potrzebują pomocy najbardziej.

Tabela 33. Wskaźniki realizacji kierunków niezbędnych działań

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań	Odpowiedzialność za realizację	Wskaźniki realizacji działania
Cel strategiczny 1. Wspomaganie prawidłowego funkcjonowania rodzin ze szczególnym uwzględnieniem rodzin mających trudności w wypełnianiu swoich podstawowych funkcji.	1. Wsparcie rodziny w ponoszeniu kosztów utrzymania i wychowania dzieci w rodzinie	MGOPS	— liczba rodzin korzystająca z pomocy społecznej; — liczba rodzin pobierająca świadczenia rodzinne; — liczba rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi objętych pracą socjalną; — liczba udzielonych stypendiów szkolnych o charakterze socjalnym;
	2. Wsparcie rodziny w środowisku oraz pomoc rodzinom w przezwyciężeniu trudności opiekuńczo - wychowawczych	MGOPS	— liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej, za które Gmina i Miasto poniosła koszty; — liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny; — liczba i rodzaj zorganizowanych wyjazdów/zajęć dla dzieci i młodzieży w celu zagospodarowania wolnego czasu; — liczba rodzin pobierających świadczenie w ramach Programu Rodzina 500+; — liczba asystentów rodziny; — liczba diagnoz dotyczących analizy rodzin, których dzieci zagrożone są umieszczeniem w pieczy zastępczej;
	3. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodzin	MGOPS	— liczba osób korzystająca ze szkoleń i warsztatów podnoszących umiejętności wychowawcze; — liczba rodzin, które skorzystały ze specjalistycznego poradnictwa; — liczba rodzin, które odbyły terapię; — liczba zrealizowanych programów terapeutycznych dla dzieci i młodzieży; — liczba zrealizowanych projektów mających na celu ochronę życia rodzin oraz rozwój specjalistycznego dla nich wsparcia; — liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych promujących odpowiedzialne rodzicielstwo;
Cel strategiczny 2. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy	1. Stworzenie jednolitego systemu wsparcia.	MGOPS	— liczba wszczętych procedur Niebieskich Kart; — liczba zakończonych procedur Niebieskich Kart; — liczba powołanych grup roboczych; — liczba rodzin objęta działaniami edukacyjnymi

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań	Odpowiedzialność za realizację	Wskaźniki realizacji działania
			w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie; — liczba przygotowanych materiałów profilaktycznych; — liczba pracowników biorąca udział w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie; — liczba osób stosujących przemoc skierowana do podjęcia leczenia lub terapii; — liczba wizyt monitorujących środowiska zagrożonych przemocą; — liczba odebranych dzieci w trybie art. 12 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
	2. Podnoszenie poziomu kompetencji przedstawicieli podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy.	MGOPS	— liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego; — liczba podmiotów uczestnicząca we wspólnych szkoleniach, konferencjach, seminariach; — liczba zorganizowanych konferencji i szkoleń;
Cel strategiczny 3. Rozwijanie współpracy interdyscyplinarnej w kierunku profilaktyki przestępczości.	1. Współorganizowanie szerokiego zakresu działań informacyjnych i prewencyjnych, mających na celu zwiększenie poczucia bezpieczeństwa publicznego wśród mieszkańców Gminy i Miasta.	MGOPS	— liczba zrealizowanych programów profilaktycznych; — liczba podmiotów zaangażowanych do realizacji zadania;
Cel strategiczny 4. Przeciwdziałanie i łagodzenie skutków bezrobocia.	1. Wsparcie i rozwój aktywności społeczno-zawodowej osób bezrobotnych.	MGOPS	— liczba osób skierowanych do prac społecznie użytecznych; — liczba osób zatrudnionych w ramach robót publicznych; — liczba zawartych kontraktów socjalnych; — liczba zrealizowanych projektów w zakresie ograniczenia zjawiska bezrobocia; — liczba osób uczestniczących w projektach w zakresie aktywizacji społeczno -zawodowej;
	2. Wsparcie i rozwój ekonomii społecznej.	MGOPS	— liczba zorganizowanych szkoleń i kursów; — liczba osób, które podjęły pracę po zakończeniu realizacji projektów/szkoleń/kursów; — liczba funkcjonujących spółdzielni socjalnych na terenie Gminy i Miasta;

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań	Odpowiedzialność za realizację	Wskaźniki realizacji działania
			— liczba wspartych spółdzielni socjalnych poprzez zlecanie realizacji zadań;
Cel strategiczny 5. Pomoc osobom ubogim i rozwijanie działań na rzecz ograniczenia ubóstwa.	1. Udzielanie pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych osobom potrzebującym.	MGOPS	— liczba wydawanych posiłków; — liczba osób, którym przyznano świadczenie pieniężne z powodu ubóstwa; — liczba osób, którym przyznano świadczenie niepieniężne z powodu ubóstwa; — liczba bezrobotnych, która otrzymała zasiłek okresowy / celowy;
	2. Kreowanie i realizacja programów na rzecz pomocy osobom żyjącym w ubóstwie.	MGOPS	— liczba zrealizowanych projektów na rzecz pomocy osobom ubogim; — liczba uczestników projektów na rzecz ograniczenia ubóstwa;
Cel strategiczny 6. Wspieranie osób uzależnionych.	1. Prowadzenie działań profilaktycznych z zakresu uzależnień.	MGOPS	— liczba zrealizowanych programów profilaktycznych dotyczących uzależnień; — liczba zrealizowanych programów pomocy dla dzieci i młodzieży uzależnionych od gier komputerowych i Internetu; — liczba programów i artykułów w mediach lokalnych w zakresie uzależnień od alkoholu i innych środków psychoaktywnych;
	2. Zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych używek.	MGOPS	— liczba osób uzależnionych, które skorzystały ze specjalistycznej pomocy punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych;

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań	Odpowiedzialność za realizację	Wskaźniki realizacji działania
	3. Wspomaganie działalności instytucji i stowarzyszeń działających na rzecz osób uzależnionych.	MGOPS	— liczba wspartych instytucji, stowarzyszeń prowadzących działania na rzecz osób uzależnionych
Cel strategiczny 7. Wspieranie i pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością.	1. Zaspokajanie niezbędnych potrzeb bytowych osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością.	MGOPS	— liczba osób objęta indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności; — liczba osób, którym przyznano świadczenia pieniężne, niepieniężne; — liczba osób objętych pomocą doraźną lub okresową w postaci jednego gorącego posiłku dziennie; — liczba osób bezdomnych skierowanych do schroniska; — liczba osób bezdomnych umieszczonych w noclegowniach i ogrzewalniach; — liczba umów zawarta ze schroniskami dla osób bezdomnych na świadczenie pomocy w formie schronienia;
	2. Zapobieganie dalszemu rozwojowi problemu bezdomności.	MGOPS	— liczba osób, którym udzielono schronienia (skierowanie do schroniska); — liczba mieszkań komunalnych; — liczba zamian mieszkań zadłużonych na mieszkania o niższym standardzie i niższych opłatach czynszowych; — liczba osób zagrożonych bezdomnością wykonujących prace społecznie użyteczne; — liczba osób otrzymująca dodatki mieszkaniowe
Cel strategiczny 8. Wspieranie osób przewlekle chorych, niepełnosprawnych i chorych psychicznie	1. Podniesienie integracji osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej.	MGOPS	— liczba projektów zrealizowanych na rzecz integracji osób niepełnosprawnych; — współorganizowanie i promowanie wydarzeń sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań	Odpowiedzialność za realizację	Wskaźniki realizacji działania
w integracji i funkcjonowaniu w środowisku społecznym i zawodowym.	2. Zwiększenie pomocy na rzecz osób niepełnosprawnych.	MGOPS	— liczba osób pobierająca świadczenia pielęgnacyjne, zasiłki pielęgnacyjne; — liczba osób zatrudnionych przez GOPS; sprawujących opiekę nad osobami niepełnosprawnymi; — liczba rodzin pobierająca zasiłek dla opiekunów; — liczba rodzin/osób sprawująca opiekę nad chorym członkiem rodziny, będącym osobą niepełnosprawną (zasiłek dla opiekuna, specjalny zasiłek opiekuńczy); — liczba rodzin z osobą niepełnosprawną, którym udzielono wsparcia finansowego w ramach pomocy społecznej; — liczba rodzin z osobą niepełnosprawną, którym przyznano pomoc usługową; — liczba osób niepełnosprawnych umieszczonych w DPS; — liczba osób objętych usługami specjalistycznymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi; — liczba podmiotów/instytucji w których nie ma barier architektonicznych; — liczba nowych jednostek/instytucji która zlikwidowała bariery architektoniczne; — liczba asystentów osób niepełnosprawnych; — liczba osób niepełnosprawnych, które znalazły pracę;
Cel strategiczny 9. Zapewnienie pomocy i poprawa warunków funkcjonowania osób starszych w społeczności lokalnej.	1. Rozwój środowiskowych form opieki dla osób starszych oraz wolontariatu na rzecz pomocy seniorom.	MGOPS	— liczba osób zatrudnionych przez GOPS sprawujących opiekę nad osobami starszymi; — liczba osób starszych objęta pomocą GOPS; — liczba wolontariuszy zajmujących się osobami starszymi; — liczba projektów zrealizowanych na rzecz osób starszych;
	2. Zwiększenie aktywności społecznej osób starszych.	MGOPS	— liczba osób działająca w organizacjach i stowarzyszeniach na rzecz osób starszych; — liczba projektów zrealizowanych na rzecz osób starszych w kierunku zwiększenia aktywności osób starszych; — liczba spotkań, wyjazdów integracyjnych.

Źródło: Opracowanie własne

9. Spis tabel, wykresów, rysunków

Tabela 1. Liczba mieszkańców Gminy i Miasta Pызdry z podziałem na płeć.....	13
Tabela 2. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym na terenie Gminy i Miasta Pызdry w latach 2012-2017	13
Tabela 3. Przyrost naturalny na terenie Gminy i Miasta Pызdry w latach 2012-2017	15
Tabela 4. Podmioty gospodarcze działające na terenie Gminy i Miasta Pызdry w latach 2012-2017	16
Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy i Miasta Pызdry	18
Tabela 6. Opieka zdrowotna na terenie Gminy i Miasta Pызdry	19
Tabela 7. Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy i Miasta Pызdry w roku 2002	20
Tabela 8. Poziom wykształcenia mieszkańców powiatu wrzesińskiego	20
Tabela 9. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego na terenie Gminy i Miasta Pызdry w latach 2012-2017	21
Tabela 10. Placówki oświatowe funkcjonujące na terenie Gminy i Miasta Pызdry.....	21
Tabela 11. Pomoc społeczna na terenie Gminy i Miasta Pызdry – zadania własne Gminy w latach 2012-2017.....	30
Tabela 12. Liczba beneficjentów pomocy społecznej oferowanej przez MGOPS w Pызdrach	33
Tabela 13. Struktura bezrobocia w Gminie i Mieście Pызdry w latach 2012-2017.....	36
Tabela 14. Liczba beneficjentów korzystających z pomocy z powodu bezrobocia	36
Tabela 15. Liczba beneficjentów objętych pomocą MGOPS w Pызdrach z powodu ubóstwa	37
Tabela 16. Liczba beneficjentów objętych pomocą MGOPS w Pызdrach z powodu niepełnosprawności.....	37
Tabela 17. Liczba osób starszych zamieszkujących Gminę i Miasto Pызdry w latach 2015-2017	39
Tabela 18. Beneficjenci pomocy społecznej z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego na terenie Gminy i Miasta Pызdry	40
Tabela 19. Wsparcie kierowane ze względu na potrzebę ochrony macierzyństwa lub wielodzietności na terenie Gminy i Miasta Pызdry w latach 2012-2017.....	40
Tabela 20. Liczba beneficjentów korzystających z pomocy MGOPS w Pызdrach z powodu uzależnień od alkoholu i narkotyków	44
Tabela 21. Liczba osób bezdomnych w Gminie i Mieście Pызdry	45
Tabela 22. Przemoc w rodzinie na terenie Gminy i Miasta Pызdry.....	46
Tabela 23. Przestępczość na terenie Gminy i Miasta Pызdry.....	47

Tabela 24. Osoby korzystające z pomocy społecznej z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego w latach 2015-2017	48
Tabela 25. Analiza SWOT	58
Tabela 26. Prognoza przyrostu naturalnego dla Gminy i Miasta Pyszdy do 2023 roku.....	59
Tabela 27. Prognoza salda migracji dla Gminy i Miasta Pyszdy do 2023 roku	59
Tabela 28. Prognoza liczby ludności Gminy i Miasta Pyszdy w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny do 2023 r.	60
Tabela 29. Prognoza struktury wiekowej mieszkańców Gminy i Miasta Pyszdy do 2023 roku	61
Tabela 30. Prognoza zmian problemów społecznych na terenie Gminy i Miasta w wyniku realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	62
Tabela 31. Cele strategiczne SRPS	64
Tabela 32. Kierunki niezbędnych działań	65
Tabela 33. Wskaźniki realizacji kierunków niezbędnych działań.....	69
Wykres 1. Struktura ludności Gminy i Miasta Pyszdy z podziałem na płeć.....	13
Wykres 2. Urodzenia żywe i zgony	15
Wykres 3. Struktura działalności gospodarczej na terenie Gminy i Miasta Pyszdy w 2017r. wg sekcji PKD 2007 (podmioty prywatne).....	17
Wykres 4. Ankietowani według płci.....	48
Wykres 5. Ankietowani według wieku	49
Wykres 6. Ankietowani według wykształcenia	49
Wykres 7. Ankietowani według statusu zawodowego	50
Wykres 8. Ocena aktualnych warunków życia mieszkańców Gminy i Miasta.....	50
Wykres 9. Problemy społeczne najczęściej spotykające niepełnosprawnych	51
Wykres 10. Ocena oferty pomocy dla niepełnosprawnych	51
Wykres 11. Ocena dostępu do placówek opieki zdrowotnej na terenie Gminy i Miasta.....	52
Wykres 12. Skala problemu uzależnień na terenie Gminy i Miasta	52
Wykres 13. Zjawisko przemocy domowej na terenie Gminy i Miasta	53
Wykres 14. Najczęściej dostrzegane zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży	54
Wykres 15. Zadowolenie z następujących warunków życia w Gminie i Mieście.....	55
Wykres 16. Prognoza salda migracji dla Gminy i Miasta Pyszdy do 2023 roku	60
Wykres 17. Prognoza liczby ludności Gminy i Miasta Pyszdy w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny do 2023 roku	61

Rysunek 1. Położenie Gminy i Miasta Pызdry na tle powiatu wrzesińskiego i województwa wielkopolskiego	12
---	----